

Profil ogólnoakademicki

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: **prawo**

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek: **Uniwersytet Łódzki**

Data przeprowadzenia wizytacji: **23-24 stycznia 2026 roku**

Warszawa, 2026

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o przebiegu oceny	4
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	5
3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA	7
4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	8
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	8
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	11
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	21
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	26
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	27
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	29
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	32
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	34
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	38
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	40
5. Załączniki:	43
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	43
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	43
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych oraz egzaminu dyplomowego	52
Część I – ocena losowo wybranych prac etapowych	52

Część II – ocena losowo wybranych prac dyplomowych _____	57
Załącznik nr 4. Wykaz zajęć/grup zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa _____	69
Załącznik nr 5. Informacja o hospitowanych zajęciach/grupach zajęć i ich ocena _____	69
Załącznik nr 6. Oświadczenia przewodniczącego i pozostałych członków zespołu oceniającego _	72
Szczegółowe kryteria dokonywania oceny programowej w formule ex post _____	73

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: dr hab. Piotr Szwedo - członek PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. Mirosław Sadowski - członek PKA
2. dr Wojciech Graliński - ekspert PKA
3. dr Tomasz Kocoł - ekspert PKA ds. pracodawców
4. mgr Magdalena Herman – ekspert PKA ds. studenckich
5. mgr Amadeusz Przezpolewski – sekretarz zespołu oceniającego PKA

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku prawo o profilu ogólnoakademickim prowadzonym w Uniwersytecie Łódzkim (dalej: UŁ) została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej (dalej: PKA) w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2025/2026.

Poprzednia ocena programowa kierunku została przeprowadzona przez PKA w dniach 12-13 kwietnia 2018 roku. Uchwałą nr 508/2018 z dnia 6 września 2018 roku Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej wydało dla kierunku ocenę wyróżniającą. Wszystkie przyjęte wówczas przez Polską Komisję Akredytacyjną kryteria jakościowe oceny programowej otrzymały ocenę wyróżniającą.

Obecna wizytacja została przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej. Zespół oceniający PKA zapoznał się z raportem samooceny przekazanym przez Władze Uczelni. Wizytacja rozpoczęła się od spotkania z Władzami Uczelni, a dalszy jej przebieg odbywał się zgodnie z ustalonym wcześniej harmonogramem. W trakcie wizytacji przeprowadzono spotkania z zespołem przygotowującym PKA raport samooceny, osobami odpowiedzialnymi za doskonalenie jakości na ocenianym kierunku, w tym funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia i publiczny dostęp do informacji o programie studiów, pracownikami odpowiedzialnymi za umiędzynarodowienie procesu kształcenia, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, studentami oraz nauczycielami akademickimi. Ponadto przeprowadzono hospicje zajęć dydaktycznych, dokonano oceny losowo wybranych prac dyplomowych i etapowych, a także przeglądu bazy dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia. Przed zakończeniem wizytacji sformułowano wstępne wnioski, o których Przewodniczący zespołu oceniającego PKA poinformował Władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	prawo	
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	jednolite studia magisterskie	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne i niestacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek	nauki prawne	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	10 semestrów / 309 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych/liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	<ul style="list-style-type: none"> • praktyki wakacyjne – 1 miesiąc • praktyki śródroczne – 4 miesiące - 120 godzin 	
Moduł kierunkowy (tzw. specjalność) / moduły kierunkowe realizowane w ramach kierunku studiów	<ul style="list-style-type: none"> • specjalność <i>cywilnoprawna</i> • specjalność <i>karnoprawna</i> • specjalność <i>publicznoprawna</i> • specjalność <i>finansowa</i> • specjalność <i>gospodarcza i europejska</i> 	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	magister	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	928	622
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	3230 godzin	1885 godzin
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	293 ECTS	293 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	299 ECTS	299 ECTS
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	102 ECTS	102 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS i godzin zajęć prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość	-	<ul style="list-style-type: none"> • zaoczne – nie dotyczy

		<ul style="list-style-type: none"> wieczorowe - 1885/1350 (1885/1015 z uwzględnieniem zajęć dwumodułowych, w których wykład prowadzony jest z wykorzystaniem technik kształcenia na odległość, a ćwiczenia są prowadzone stacjonarnie)
--	--	---

3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA

Szczegółowe kryterium oceny programowej	Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium określona przez zespół oceniający PKA kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione
Kryterium 1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	kryterium spełnione
Kryterium 2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	kryterium spełnione
Kryterium 3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	kryterium spełnione
Kryterium 4. kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	kryterium spełnione
Kryterium 5. infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	kryterium spełnione
Kryterium 6. współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	kryterium spełnione
Kryterium 7. warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	kryterium spełnione
Kryterium 8. wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	kryterium spełnione
Kryterium 9. publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	kryterium spełnione
Kryterium 10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	kryterium spełnione

4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

W Uczelni przyjęto formalnie dokument pt. „Strategia Uniwersytetu Łódzkiego 2021 – 2030” mocą uchwały nr 195 Senatu Uniwersytetu Łódzkiego z dnia 18 czerwca 2021 r. Z punktu widzenia zgodności ze strategią koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku istotna jest misja Uniwersytetu zakładająca nowoczesne kształcenie dostarczające aktualnej wiedzy, a jednocześnie uczące krytycznego myślenia oraz rozwijające ciekawość i odpowiedzialność społeczną studentów, kreujące postawy obywatelskie i prospołeczne wśród studentów, budujące takie ich kompetencje, które umożliwią im dobry start na rynku pracy, a także wzmocnią w nich chęć dalszej nauki i poszukiwania prawdy przez całe życie. Realizacja nowoczesnego kształcenia opartego na badaniach naukowych i współpracy z otoczeniem, a w szczególności stałe podnoszenie jakości kształcenia na wszystkich poziomach edukacji akademickiej, wzmacnianie kompetencji umożliwiających absolwentom znalezienie zatrudnienia zgodnego z oczekiwaniami i silniejsze powiązanie kształcenia z prowadzonymi badaniami naukowymi to najistotniejsze z punktu widzenia koncepcji ocenianego kierunku cele strategiczne Uniwersytetu Łódzkiego na lata 2021 – 2030. Realizacji tych celów strategicznych służą różne cele operacyjne, m.in.: pozyskiwanie twórczych, aktywnych i otwartych na świat kandydatów na studia i uczestników programów wymiany międzynarodowej, zwiększanie jakości i atrakcyjności prowadzonych zajęć dydaktycznych, upracticznianie kształcenia poprzez zacieśnianie relacji z otoczeniem, intensyfikacja umiędzynarodawiania procesów kształcenia i mobilności studenckiej, rozwój mechanizmów umożliwiających skuteczne włączanie studentów do badań naukowych i projektów badawczych oraz popularyzacja badań naukowych wśród studentów.

W podstawowe założenia strategii całego Uniwersytetu wpisuje się strategia Wydziału Prawa i Administracji. Regularna weryfikacja i modyfikacja programu studiów dokonywana przy zaangażowaniu interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych, rozwijanie współpracy międzynarodowej oraz inne dotyczące ocenianego kierunku studiów działania strategiczne WPIA UŁ mają służyć wykształceniu kadry specjalistów przygotowanych do podjęcia wszystkich rodzajów aplikacji koniecznych do wykonywania zawodów prawniczych, a także pełnienia funkcji wymagających gruntownej wiedzy prawniczej w instytucjach lub organizacjach, tj. jednostkach administracji publicznej, przedsiębiorstwach publicznych i prywatnych, przedsiębiorstwach doradczych, organizacjach pozarządowych czy instytucjach międzynarodowych, w tym w organach Unii Europejskiej. Uczelnia podkreśla, że koncepcja kształcenia na kierunku prawo opiera się na ścisłym związku pomiędzy badaniami naukowymi prowadzonymi na WPIA UŁ a dydaktyką.

Na koncepcję kształcenia wpływa współpraca Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego, zwłaszcza dyskusje prowadzone w ramach działającego od 2023 r. Forum Partnerów. Na doskonalenia koncepcji kształcenia poprzez umożliwienie identyfikacji realnych potrzeb społecznych i edukacyjnych wpływa również realizacja programu „Znam swoje prawa”, a znajduje to odzwierciedlenie w modyfikacji zajęć praktycznych, warsztatów oraz aktywności studenckich w ramach programu studiów.

Jednym z kluczowych elementów koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku jest również przygotowanie studentów do funkcjonowania w środowisku międzynarodowym i pracy w językach obcych. Przedstawiona koncepcja i cele kształcenia ocenianego kierunku studiów są zatem zgodne ze strategią Uczelni.

Kierunek prawo został przyporządkowany w 100% do dyscypliny *nauki prawne*, w której Uczelnia posiada kategorię naukową B+, co świadczy o wysokim poziomie działalności badawczej. Przegląd najważniejszych publikacji z ostatnich lat autorstwa nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku doprowadza do wniosku, że działalność naukowa obejmuje tradycyjne subdyscypliny prawnicze, takie jak teoria i filozofia prawa, historia prawa, doktryny prawne, a wśród dogmatyki – wszystkie tradycyjne gałęzie prawa: konstytucyjne, międzynarodowe, europejskie, administracyjne, cywilne, karne, finansowe i gospodarcze, a ponadto procedury: administracyjną i sądowno administracyjną, cywilną i karną. Reasumując działalność naukowa Uczelni jest związana z koncepcją i celami kształcenia i jest prowadzona w dyscyplinie, do której kierunek jest przyporządkowany.

Zespół oceniający PKA zapoznał się z zestawem kierunkowych efektów uczenia się oraz efektami przewidzianymi dla poszczególnych zajęć zawartymi w kartach poszczególnych zajęć. Kierunkowe efekty uczenia się obejmują:

1. trzynaście efektów z zakresu wiedzy, w tym 9 przyporządkowanych do charakterystyki P7S_WG (zakresu i głębi – kompletności perspektywy poznawczej i zależności), a 4 do charakterystyki P7S_WK (kontekstu, uwarunkowań i skutków) z załącznika do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz.U. poz. 2218); spośród tych 13 efektów wyjaśnia, co absolwent ma znać i rozumieć, a 4 – co ma znać; z uwagi na ogólnoakademicki profil studiów szczególne znaczenie ma m.in. efekt 05P-0A_W13 (zna i rozumie współczesne uwarunkowania prowadzenia badań naukowych);
2. dwanaście efektów z zakresu umiejętności, w tym 7 przyporządkowanych do charakterystyki P7S_UW (wykorzystania wiedzy – rozwiązywanych problemów i wykonywanych zadań), 3 - do charakterystyki P7S_UK (komunikowania się), 1 – do charakterystyki P7S_UU (uczenia się) i 1 - do charakterystyki P7S_UO (organizacji pracy); swoista dysproporcja w tej grupie efektów wynika z ogólnoakademickiego profilu ocenianego kierunku studiów, w ramach którego najważniejsze są efekty z zakresu wiedzy, a wśród umiejętności – efekty zakładające wykorzystanie wiedzy; wśród efektów z zakresu umiejętności znalazł się m.in. efekt 05P-0A_U08 (posiada umiejętności badawcze...), a także 05P-0A_U06, czyli efekt przewidujący umiejętność komunikowania się w nowożytnym języku obcym w mowie i w piśmie na poziomie biegłości B2 (II rok) i B2+ (IV-V rok) Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego w zakresie języka profesjonalnego, w szczególności języka prawnego i prawniczego;
3. sześć efektów z zakresu kompetencji społecznych: po dwa przyporządkowane do każdej z charakterystyk w tej grupie, a mianowicie do charakterystyk P7S_KK (ocen - krytycznego podejścia), P7S_KO (odpowiedzialności - wypełniania zobowiązań społecznych i działania na rzecz interesu publicznego) i P7S_KR (roli zawodowej); w każdym z tych efektów wskazano – zgodnie z terminologią stosowaną we wspomnianym załączniku do rozporządzenia w sprawie charakterystyk drugiego stopnia - do czego absolwent jest gotów; efektami dotyczącymi kompetencji społecznych niezbędnych w działalności naukowej są głównie efekt 05P-0A_K01

(jest świadom poziomu swojej wiedzy i umiejętności i jest gotów do ich samodzielnego i krytycznego uzupełniania i rozwijania w oparciu o model interdyscyplinarny „uczenia się przez całe życie”) oraz częściowo efekt 05P-0A_K02 (jest gotów dokonywać wyboru i gradacji priorytetów przy wykonywaniu zadań badawczych).

Uszczegółowienie efektów kierunkowych zostało dokonane w kartach poszczególnych zajęć. Świadczy o tym analiza ich treści, a uwagę zwraca fakt, że nie we wszystkich kartach te efekty poszczególnych zajęć zostały odniesione do efektów kierunkowych poprzez wskazanie symboli tych ostatnich (takie odniesienia zostały dokonane np. w przypadku *powszechnej historia państwa i prawa* na studiach zaocznych, *historii państwa i prawa polskiego, prawa konstytucyjnego cz. I, kultury słowa pisanego, prawa rzymskiego, wstępu do prawoznawstwa* i wielu innych zajęć), brakuje jednak takich symboli przy efektach np. *powszechnej historii państwa i prawa* na studiach stacjonarnych, *ekonomii, informatyki prawniczej, klasycznych doktryn polityczno-prawnych, logiki dla prawników, prawa cywilnego cz. I, prawa cywilnego cz. II*, z kolei w karcie *filozofia* znalazły się symbole oznaczające odesłania do efektów innego kierunku studiów. W zdecydowanej większości przypadków, nawet jeśli przy efektach konkretnych zajęć nie dokonano odniesienia do symboli efektów kierunkowych, to jednak treść efektów danych zajęć wchodzi w zakres poszczególnych efektów kierunkowych, tworząc wraz z nimi spójny system efektów uczenia się ocenianego kierunku, zgodny z koncepcją i celami kształcenia, ogólnoakademickim profilem studiów, a także właściwym (siódmym) poziomem Polskiej Ramy Kwalifikacji. Zarówno efekty kierunkowe, jak i efekty poszczególnych zajęć zostały zredagowane w sposób zrozumiały i pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji, gdyż są możliwe do osiągnięcia przez studentów ocenianego kierunku.

Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku prawo są zgodne ze strategią Uniwersytetu Łódzkiego zakładającą m.in. realizację nowoczesnego kształcenia opartego na badaniach naukowych i współpracy z otoczeniem, a w szczególności stałe podnoszenie jakości kształcenia, wzmacnianie kompetencji umożliwiających absolwentom znalezienie zatrudnienia zgodnego z oczekiwaniami i silniejsze powiązanie kształcenia z prowadzonymi badaniami naukowymi. Koncepcja i cele kształcenia ocenianego kierunku zakładające wykształcenie specjalistów przygotowanych do podjęcia wszystkich rodzajów aplikacji koniecznych do wykonywania zawodów prawniczych, a także pełnienia funkcji wymagających gruntownej wiedzy prawniczej w innych podmiotach, mieszczą się w dyscyplinie *nauki prawne*, do której kierunek jest przyporządkowany, a działalność naukowa Uczelni prowadzona w tej dyscyplinie jest ściśle związana ze wspomnianą koncepcją i celami kształcenia.

Zarówno kierunkowe efekty uczenia się, jak i efekty poszczególnych zajęć są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz profilem ogólnoakademickim, są zgodne z siódmym poziomem Polskiej Ramy Kwalifikacji, w szczególności uwzględniają kompetencje badawcze, umiejętność komunikowania się

w języku obcym na poziomie docelowo B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego, uwzględniają kompetencje społeczne niezbędne w działalności naukowej, są specyficzne i zgodne z aktualnym stanem wiedzy w dyscyplinie *nauki prawne*, do której oceniany kierunek jest przyporządkowany, jak również z zakresem działalności naukowej Uczelni w tej dyscyplinie. Efekty kierunkowe oraz efekty poszczególnych zajęć są możliwe do osiągnięcia i zostały sformułowane w sposób zrozumiały, dodatkowo w przypadku efektów dla zajęć lub grup zajęć – są sformułowane w sposób pozwalający na stworzenie systemu ich weryfikacji.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Rekomendacja

Rekomenduje się dokonanie przeglądu wszystkich sylabusów celem uzupełnienia efektów poszczególnych zajęć o odniesienia do symboli adekwatnych efektów kierunkowych.

Zalecenia

Brak

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Zgodnie z aktualnym programem studiów ocenianego kierunku (załącznik do uchwały Senatu Uniwersytetu Łódzkiego z dnia 15 kwietnia 2025 r.), treści programowe obejmują następujące zajęcia:

- *wstęp do prawoznawstwa, logiczne podstawy prawoznawstwa, historia państwa i prawa polskiego, powszechna historia państwa i prawa, prawo rzymskie, prawo konstytucyjne, doktryny polityczne, ekonomia, łacina dla prawników, filozofia, informatyka prawnicza, kultura słowa pisanego, prawo konstytucyjne, prawo administracyjne, prawo cywilne, prawo karne, prawo międzynarodowe publiczne, podstawy prawa UE, socjologia lub psychologia, prawo cywilne, prawo finansowe, prawo podatkowe, prawo pracy, postępowanie karne, postępowanie administracyjne i sądowniczo-administracyjne, prawa człowieka, prawo ubezpieczeń społecznych;*
- 4 moduły wybieralne – *konwersatoria metodyczne, prawo gospodarcze i handlowe, prawo gospodarcze publiczne, postępowanie cywilne, teoria i filozofia prawa, argumentacja prawnicza;*
- 3 moduły wybieralne – specjalizacyjne;
- 2 moduły wybieralne na IV roku - *prawo własności przemysłowej, prawo własności intelektualnej, etyka zawodów prawniczych;*
- 5 modułów wybieralnych – specjalizacyjnych;
- 3 moduły wybieralne na V roku.

Treści programowe są zgodne z koncepcją kształcenia zakładającą nowoczesne i wszechstronne wykształcenie kadry specjalistów przygotowanych do podjęcia wszystkich rodzajów aplikacji koniecznych do wykonywania zawodów prawniczych (aplikacja sędziowska, prokuratorska, adwokacka, radcowska, notarialna i komornicza), służby zagranicznej (aplikacja dyplomatyczna), a także pełnienia funkcji w instytucjach lub organizacjach wymagających gruntownej wiedzy prawniczej, tj. administracji publicznej (w tym aplikacja legislacyjna), przedsiębiorstwach państwowych i prywatnych, firmach doradczych i konsultingowych, organizacjach pozarządowych, organizacjach i instytucjach międzynarodowych oraz organach Unii Europejskiej. Analiza treści programowych poszczególnych zajęć pozwala stwierdzić ich zgodność z aktualnym stanem wiedzy i metodyki badań w dyscyplinie *nauki prawne*, do której oceniany kierunek studiów jest przyporządkowany. Zaprezentowana matryca pokrycia założonych kierunkowych efektów uczenia się poszczególnymi zajęciami wykazuje natomiast, że treści programowe są zgodne z tymi efektami uczenia się i zapewniają ich uzyskanie.

Zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych program studiów ocenianego kierunku obejmuje 10 semestrów i przewiduje uzyskanie 309 pkt. ECTS. Jest to wartość zgodna z przepisem, w myśl którego warunkiem ukończenia jednolitych studiów magisterskich trwających 9 albo 10 semestrów jest m.in. uzyskanie efektów uczenia się określonych w programie studiów, którym przypisano co najmniej 300 punktów ECTS (art. 76 ust. 1 pkt 1 lit. c ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2024 r. poz. 1571)). Analiza poszczególnych sylabusów pozwala stwierdzić, że nakład pracy niezbędny do osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do zajęć został poprawnie oszacowany i zapewnia osiągnięcie przez studentów założonych efektów uczenia się.

Osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się zapewnia również poprawnie dobrana liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów, określona w programie studiów łącznie oraz dla poszczególnych zajęć, która to liczba łączna wynosi 3230 godzin na studiach stacjonarnych oraz 1885 godzin na studiach niestacjonarnych.

O właściwej sekwencji treści programowych realizowanych w ramach poszczególnych zajęć świadczy m.in. umiejscowienie na pierwszym roku studiów takich zajęć o charakterze wprowadzającym, których znajomość jest bardzo pomocna, a niekiedy wręcz niezbędna do przyswajania treści programowych z przewidzianych na wyższych latach studiów zajęć o charakterze prawnodogmatycznym, jak np. *wstęp do prawoznawstwa, logiczne podstawy prawoznawstwa, historia państwa i prawa polskiego, powszechna historia państwa i prawa, prawo rzymskie, prawo konstytucyjne*. Prawidłowe jest również nauczanie *prawa finansowego, prawa podatkowego* (oba na roku trzecim) oraz *prawa gospodarczego publicznego* (IV rok) dopiero po osiągnięciu efektów uczenia się założonych dla *prawa administracyjnego* (II rok), nauczanie *prawa gospodarczego i handlowego* (IV rok) po *prawie cywilnym* (III rok), *prawa własności przemysłowej i prawa własności intelektualnej* (V rok) po *prawie cywilnym* (III rok), *prawie gospodarczym i handlowym* (IV rok) i *prawie administracyjnym* (II rok). Kolejne przykłady prawidłowej sekwencji treści programowych to umiejscowienie w programie studiów wszelkich procedur po osiągnięciu efektów uczenia się z poszczególnych gałęzi prawa materialnego, a mianowicie umiejscowienie *postępowania karnego* oraz *postępowania administracyjnego i sądownoadministracyjnego* (oba na III roku) odpowiednio po *prawie karnym* oraz *prawie administracyjnym* (oba na II roku), a także *postępowania cywilnego* (na IV roku) po *prawie cywilnym, prawie pracy i prawie ubezpieczeń społecznych* (wszystkie trzy na III roku). Prawidłowa sekwencja dotyczy nie tylko zajęć z zakresu dogmatyki prawa, ale również *teorii i filozofii prawa* (IV rok) nauczanej nie tylko po osiągnięciu, ale również utrwaleniu w ramach różnych zajęć

dogmatycznoprawych efektów założonych dla *wstępu do prawoznawstwa*, czy też *doktryn politycznych*. Pod kątem liczby godzin zajęć realizowanych w poszczególnych formach poddano analizie karty wybranych zajęć i również stwierdzono, że zapewnione zostało osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Zajęcia objęte programem zarówno stacjonarnych, jak i niestacjonarnych studiów na ocenianym kierunku prawo obejmują: zajęcia obowiązkowe (wspólne dla wszystkich specjalizacji), zajęcia w ramach wybranej przez studenta specjalizacji (obowiązkowe i wybieralne) oraz inne zajęcia do wyboru. Uzasadnieniem takiej konstrukcji programu jest z jednej strony zapewnienie „kanonu” wiedzy prawniczej niezbędnego dla uzyskania efektów uczenia się wymaganych dla ukończenia studiów prawniczych, a z drugiej strony umożliwienie studentom maksymalnego zindywidualizowania ścieżki edukacyjnej oraz przygotowanie ich do pracy naukowej.

Student po III roku wybiera jedną z pięciu specjalizacji (*karnoprawna, cywilnoprawna, publicznoprawna, finansowa, gospodarcza i europejska*), a program każdej z tych specjalizacji obejmuje sześć odpowiednio dobranych modułów (po 3 punkty ECTS każdy, w sumie 18 punktów ECTS), które student powinien zaliczyć w ciągu IV i V roku studiów, jedno obowiązkowe laboratorium (2 punkty ECTS) i jedno laboratorium do wyboru (2 punkty ECTS). Reasumując wybór jednej z pięciu specjalizacji przekłada się na uzyskanie 22 punktów ECTS.

Ponadto w ciągu IV i V roku student zalicza w sumie 4 moduły wybieralne za 16 punktów ECTS wybrane według następujących zasad: obowiązkowo jeden moduł wybieralny w formie konwersatorium w języku obcym (z "Listy J"), obowiązkowo jeden moduł wybieralny związany z wybraną specjalizacją (z "Listy S"), natomiast pozostałe 2 moduły wybierane są dowolnie spośród oferty zajęć ze wspomnianej "Listy J", wspomnianej "Listy S" albo "Listy O" (ogólnych subdyscyplin prawniczych nieobjętych pięcioma wybieralnymi specjalizacjami). Lista oferowanych w danym roku akademickim modułów wybieralnych (w tym w językach obcych) jest ustalana przez Radę Wydziału Prawa i Administracji i podawana do wiadomości studentów w terminie do 30 czerwca poprzedzającego roku akademickiego.

Zanim jeszcze student dokona wyboru jednej z pięciu wskazanych w programie studiów specjalizacji, to podczas trzeciego roku musi uczęszczać na cztery konwersatoria metodyczne – po jednym wybranym z czterech bloków tematycznych, za co uzyskuje łącznie 8 punktów ECTS. Ponadto w trakcie studiów student wybiera *język obcy* – *angielski, francuski, niemiecki* albo *rosyjski* (2 punkty ECTS w semestrze II i 5 punktów ECTS w semestrze trzecim, razem 7 punktów ECTS), wybiera pomiędzy *klasycznymi a współczesnymi doktrynami polityczno-prawnymi* (4 punkty ECTS), pomiędzy *psychologią a socjologią* (3 punkty ECTS), pomiędzy *prawem międzynarodowym publicznym* a zajęciami w języku angielskim *International Law in International Relations* (7 punktów ECTS), pomiędzy *podstawami prawa UE* a zajęciami *Introduction to European Institutional Law* (7 punktów ECTS), pomiędzy *teorią i filozofią prawa* a zajęciami *Theory of Law / Philosophy of Law* (8 punktów ECTS).

Za zajęcia do wyboru uznano również *seminaria magisterskie* (10 punktów ECTS na IV roku i 10 punktów ECTS na V roku) oraz *egzamin magisterski* (10 punktów ECTS), a także *praktyki* (6 punktów ECTS). Zamiast *praktyk* (za 6 punktów ECTS) oraz dwóch modułów wybieralnych (8 ECTS) student może wybrać „pracę” w *Klinice prawa* (14 punktów ECTS), w związku z czym zaliczenie *praktyk* do grupy zajęć do wyboru nie budzi wątpliwości.

Razem za zajęcia, które w programie studiów zostały oznaczone jako do wyboru, student może uzyskać 118 punktów ECTS, co stanowi 38,19% z ogólnej liczby 309 punktów ECTS jako określonej w programie

liczby punktów koniecznej do ukończenia studiów. W raporcie samooceny zadeklarowano 102 punkty ECTS jako uzyskiwane za zajęcia do wyboru (wśród zajęć do wyboru nie wymieniono *języka obcego* ani *egzaminu dyplomowego*), ale również ta wartość stanowiąca 33,01% z ogólnej liczby 309 punktów ECTS jest zgodna z wymogiem wynikającym z ust. 3 § 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie studiów (Dz.U. z 2023 r. poz. 2787). Gdyby natomiast – wbrew stanowisku Uczelni – nie zaliczyć do grupy zajęć do wyboru *seminarium magisterskiego*, które łącznie przez IV i V rok studiów “daje” 20 punktów ECTS, to suma 98 punktów ECTS stanowi 31,72% z ogólnej liczby 309 punktów ECTS jako określonej w programie studiów liczby punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów.

Wspomniany wyżej egzamin dyplomowy stał się przedmiotem analizy zespołu oceniającego PKA. Uczelnia wyjaśniła, że potraktowała go jako zajęcia, a konkretnie jako specyficzną formę kształcenia, w ramach której student samodzielnie, tj. bez udziału osób prowadzących zajęcia, osiąga kierunkowe efekty uczenia się, których weryfikacja jest dokonywana w formie egzaminu przed komisją. Nakład pracy potrzebny do osiągnięcia tych efektów został określony liczbą 10 pkt. ECTS, co przekłada się na wymiar 300 godzin samodzielnej pracy studenta w ramach przygotowania do *egzaminu magisterskiego*. Wybór *egzaminu magisterskiego* jest ściśle powiązany z wyborem dziedziny *seminarium magisterskiego* ze szczególnym uwzględnieniem tematyki pracy magisterskiej. Wszystkie wskazane powyżej reguły dotyczące egzaminu magisterskiego zostały zamieszczone w załączniku do zarządzenia nr 107 Rektora UŁ z dnia 13.02.2025 r. „System ustalania wartości punktowej ECTS dla przedmiotów na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego”, którym to załącznikiem zaliczono *egzamin magisterski* do jednej z form i typów zajęć. Określono również metody dydaktyczne *egzaminu magisterskiego* traktowanego jako zajęcia, a mianowicie: metoda samokształcenia połączona z metodą projektu, z uwzględnieniem wskazówek metodycznych, które student otrzymuje w ramach *seminarium magisterskiego*. W dalszej części omawianych regulacji wyjaśniono, że celem *egzaminu magisterskiego* jest wszechstronna weryfikacja osiągnięcia zakładanych kierunkowych efektów uczenia się, a tym samym kwalifikacji poziomu 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji. Wyraźnie zastrzeżono, że *egzamin magisterski* nie weryfikuje ponownie osiągnięcia poszczególnych przedmiotowych efektów uczenia się, ale na pewnym poziomie uogólnienia i ze szczególnym odniesieniem do wybranej dziedziny weryfikuje zdolności studenta do dokonywania powiązań pomiędzy treściami kształcenia i kompetencjami zdobywanymi w ramach poszczególnych zaliczeń etapowych, ich syntezy i integrowania na poziomie kompetencji kierunkowych w sposób usystematyzowany i pogłębiony. Podczas wizytacji przedstawiono zespołowi oceniającemu PKA informację, że przypisane *egzaminowi magisterskiemu* 10 punktów ECTS wyraża 300-godzinny nakład pracy studenta, potrzebny na przygotowanie do tego egzaminu, a w szczególności potrzebny np. na przeczytanie artykułu czy nowego orzeczenia z tematyki specjalności będącej przedmiotem *egzaminu*.

Powyższe rozwiązanie przyjęte w Uczelni budzi wątpliwości zespołu oceniającego PKA. Dotyczą one możliwości traktowania *egzaminu magisterskiego* jako zajęć, co wynika z systemowej wykładnia art. 76 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2024 r. poz. 1571). Złożenie egzaminu dyplomowego, wskazane jako jeden z wymogów ukończenia studiów, nie powinno być powiązane ze zdobywaniem punktów ECTS, gdyż tych dotyczy wyłącznie pkt 1 przywołanego przepisu regulujący wymóg uzyskania „efektów uczenia się określonych w programie studiów, którym przypisano co najmniej (...) 300 punktów ECTS – w przypadku jednolitych studiów magisterskich trwających 9 albo 10 semestrów”. Złożenie egzaminu dyplomowego jest zatem całkowicie niezależnym od uzyskania tych efektów uczenia się warunkiem ukończenia studiów i nie powinno się przypisywać

mu punktów ECTS, gdyż te przyznaje się wyłącznie za zrealizowanie tego, czego dotyczy pkt 1 przywołanego artykułu, a egzamin dyplomowy został wskazany wyłącznie w punkcie 2, w którym o punktach ECTS nie ma mowy. Zespół oceniający PKA uznał, że w zakresie art. 76 ust. 1 pkt 1 ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2024 r. poz. 1571) nie wchodzi *egzamin magisterski* i w konsekwencji nie powinno się go traktować jako zajęcia. W tym zakresie sformułowano stosowną rekomendację.

Program studiów obejmuje zajęcia związane z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w dyscyplinie *nauki prawne* (do której w 100% został przyporządkowany oceniany kierunek) w wymiarze 299 punktów ECTS, czyli 96,76% z ogólnej liczby 309 punktów ECTS jako określonej w programie liczby punktów koniecznej do ukończenia studiów. Wynik ten przekracza wymagany przepisem § 3 ust. 5 pkt 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie studiów (Dz.U. z 2023 r. poz. 2787) wymiar większy niż 50%.

Przewidziane w programie studiów zajęcia poświęcone kształceniu w zakresie znajomości co najmniej jednego *języka obcego* na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego to zarówno lektorat *języka obcego nowożytnego* prowadzony w semestrach drugim i trzecim i kończący się egzaminem na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego, jak i umożliwiające podniesienie tego poziomu co najmniej do B2+ (co również jest potwierdzone odrębnym egzaminem) konwersatorium w języku obcym (z "Listy J", o której była już mowa wcześniej) poświęcone wybranej problematyce różnych dziedzin prawa. Oprócz tych obligatoryjnych form osiągnięcia kompetencji językowych program studiów przewiduje możliwość „zamiany” kilku zajęć przewidzianych w programie w języku polskim na ich odpowiedniki w języku angielskim: *International Law in International Relations, Introduction to European Institutional Law* oraz *Theory of Law / Philosophy of Law*.

Program studiów obejmuje zajęcia z dziedziny *nauk humanistycznych: filozofia* (3 punkty ECTS) i *kultura słowa pisanego* (2 punkty ECTS), którym łącznie przyporządkowano liczbę 5 punktów ECTS, czyli nie mniejszą, niż jest to określone w wymaganiach wynikających z § 3 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. (Dz.U. z 2023 r. poz. 2787) w sprawie studiów.

Program studiów przewiduje prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość wyłącznie w przypadku studiów niestacjonarnych – wieczorowych (nie ma takiej możliwości na studiach stacjonarnych, ani na niestacjonarnych – zaocznych). Na wspomnianych studiach wieczorowych zajęcia są prowadzone częściowo w formie tradycyjnej, stacjonarnej, a częściowo w formie zdalnej synchronicznej. W tej ostatniej prowadzone jest 1015 godzin lekcyjnych z ogólnej liczby 1885 godzin. Zachowany jest zatem (wynikający z § 13 pkt 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz.U. z 2023 r. poz. 2787)) wymóg, by liczba punktów ECTS uzyskiwanych w ramach kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość nie była większa niż 75% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów.

Stosowane podczas zajęć na ocenianym kierunku studiów metody kształcenia wskazane są w częściach zmiennych (przygotowywanych na dany rok akademicki) sylabusów. Stosowane są m.in. wykłady informacyjne w postaci wypowiedzi systematyzujących treść programową, wykłady problemowe pozwalające studentom czynnie intelektualnie uczestniczyć w rozumowaniu nauczyciela akademickiego celem wspólnego rozwiązania problemu, niekiedy wykłady z możliwością wypowiedzi uczestniczących w nim studentów, czyli wykłady konwersatoryjne, niekiedy mieszane formy wykładów,

a ponadto metody ćwiczeniowe, burze mózgow, prezentacje, prace w grupach, prace pisemne, a nawet praca z modelem generatywnej sztucznej inteligencji chatem GPT. Metody stosowane podczas poszczególnych zajęć powinny być zgodne z zasadami wprowadzonymi mocą wspomnianego wyżej załącznika do zarządzenia nr 107 Rektora UŁ z dnia 13.02.2025 r. „System ustalania wartości punktowej ECTS dla przedmiotów na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego”. I tak w ramach wykładów zaliczonych do typu A powinna być stosowana metoda wykładu informacyjnego niewymagającego od studentów pracy bieżącej, gdyż oprócz wykładów w ramach danych zajęć przewidziane są również formy wymagające zwiększonego nakładu pracy bieżącej i rozwijające kompetencje w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych (np. ćwiczenia lub konwersatoria), natomiast w ramach wykładów zaliczonych do grupy B powinna być stosowana metoda wykładu informacyjnego z elementami wykładu problemowego lub konwersatoryjnego, wprowadzająca elementy interakcji między studentami i wykładowcą, czyli metoda wymagająca pewnego nakładu pracy bieżącej studenta, z kolei w ramach wykładów typu C powinna być stosowana metoda wykładu problemowego i konwersatoryjnego charakteryzująca się interakcją między studentami i wykładowcą, a wymagająca dość dużego nakładu pracy bieżącej, polegającej na studiowaniu literatury i innych materiałów. W ramach ćwiczeń typu A stosowane ma być połączenie metod podających (wykładu informacyjnego, problemowego, konwersatoryjnego) ukierunkowanych na przekazywanie wiedzy z metodami poszukującymi (zwłaszcza metoda ćwiczeniowa i studium przypadku), których celem jest kształtowanie umiejętności praktycznych, a także kompetencji społecznych, z kolei w ramach ćwiczeń typu B zajęcia prowadzone mają być przede wszystkim metodami poszukującymi (zwłaszcza metodą ćwiczeniową i studium przypadku), których celem jest kształtowanie umiejętności, a także kompetencji społecznych, natomiast w ramach ćwiczeń typu C zajęcia prowadzone mają być przede wszystkim metodami poszukującymi, których celem jest kształtowanie umiejętności i postaw, zwłaszcza konkretnych umiejętności praktycznych, np. ćwiczenia informatyczne (zwłaszcza metoda ćwiczeniowa, laboratoryjna, eksperymentu, projektu).

Załącznik do omawianego zarządzenia reguluje również m.in. metody stosowane podczas konwersatorium metodycznego, czyli zajęć przygotowujących studenta do prowadzenia badań naukowych poprzez zapoznanie ze specyfiką zajęć i metod badawczych wybranej specjalności, co oznacza wyposażenie go w podstawową wiedzę metodyczną dotyczącą prowadzenia elementarnych badań w obrębie danej specjalności. Student zdobywa podstawowe umiejętności badawcze w zakresie formułowania i analizy problemów, doboru metod i narzędzi badawczych, opracowania i prezentacji wyników badań. Zajęcia prowadzone są w grupach o liczebności podobnej jak seminaria dyplomowe, a stosowanymi metodami dydaktycznymi są metody poszukujące, przede wszystkim metoda problemowa, metoda dyskusji, studium przypadku i projektu. Wyposażenie studenta w podstawową wiedzę metodyczną dotyczącą prowadzenia elementarnych badań w obrębie danej dziedziny oraz w podstawowe umiejętności badawcze, takie jak formułowanie i analiza problemów, dobór metod i narzędzi badawczych, opracowanie i prezentacja wyników badań to cele zajęć proseminaryjnych. W ramach seminarium magisterskiego prowadzonego przede wszystkim metodami poszukującymi, metodą dyskusji, metodą problemową, studium przypadku i projektu student ugruntowuje i rozwija wiedzę w wybranej dziedzinie oraz jest wyposażany w wiedzę teoretyczną dotyczącą prowadzenia badań naukowych w obrębie danej dziedziny, a następnie samodzielnie formułuje problemy badawcze, gromadzi odpowiednie źródła, dobiera stosowne metody i techniki badań, opracowuje i prezentuje wyniki badań, wyciąga wnioski i wskazuje kierunki dalszych badań w zakresie wybranej dziedziny. Po zakończeniu seminarium student potrafi przygotować naukowe prace pisemne, jak

i przygotowywać i wygłaszać wystąpienia ustne przedstawiające zagadnienia z zakresu przedmiotowego kierunku studiów.

W sylabusie *języka angielskiego* przewidziano metody audiowizualną, komunikatywną, symulacji, projektu i studium przypadku, a w sylabusie *języka niemieckiego* – metody gramatyczno-tłumaczeniową, bezpośrednią, audiolingwalną, metody komunikacyjne, pracę w grupach. W ramach zajęć konwersatoryjnych w *językach obcych (angielski, francuski, niemiecki, rosyjski)* stosowane są takie metody, jak np. wykład konwersatoryjny, wykład interaktywny, dyskusja, analiza orzecznictwa, analiza kasusów, case studies, praca w grupach, prezentacje, panel dyskusyjny, wymiana myśli, burza mózgów.

Integralną częścią procesu kształcenia na kierunku prawo są *studenckie praktyki zawodowe*, których organizację określa zarządzenie Rektora UŁ w sprawie organizacji *studenckich praktyk zawodowych*. Praktyki realizowane są w dwóch okresach:

1. po zakończeniu zajęć dydaktycznych po I semestrze IV roku, są to praktyki śródroczne (trwają trzy tygodnie w wybrane dni tygodnia, w wymiarze 15 dni roboczych, czyli 120 godzin);
2. po zakończeniu zajęć dydaktycznych po II semestrze IV roku to jest w czasie wakacji letnich, są to praktyki ciągłe (trwają trzy tygodnie następujące po sobie, w wymiarze 15 dni roboczych, czyli 120 godzin).

Za zaliczenie każdego z etapu *praktyk* student otrzymuje po 6 pkt ECTS. Punktacja ECTS została określona prawidłowo. Student może zrealizować *praktyki* również w ramach *Kliniki prawa*.

Nadzór nad organizacją *praktyk* sprawuje opiekun praktyk, będący nauczycielem akademickim. Do zadań opiekuna należy weryfikacja uzyskania przez studentów zakładanych efektów uczenia się. Opiekun praktyk posiada kompetencje i doświadczenie, które pozwalają na prawidłową organizację *praktyk* oraz weryfikację stopnia uzyskania przez studentów efektów uczenia się.

Uczelnia posiada stałe porozumienia w sprawie realizacji *praktyk* na ocenianych studiach. Na liście podmiotów współpracujących znalazły się: Okręgowa Rada Adwokacka w Łodzi, Okręgowa Izba Radców Prawnych w Łodzi, Izba Notarialna w Łodzi, Izba Komornicza w Łodzi, sądy rejonowe i okręgowe, prokuratury, Państwowa Inspekcja Pracy, ZUS, Fundacja Court Watch Polska w Toruniu. Student ma możliwość wyboru miejsca realizacji praktyk spoza listy uczelnianej. Każdorazowo jednak warunkiem przystąpienia do realizacji *praktyk* jest uzyskanie uprzedniej zgody opiekuna *praktyk* i zawarcie porozumienia pomiędzy Uczelnią a praktykodawcą. Uczelnia nie dopuszcza zaliczenia *praktyk* bez uprzedniego uregulowania spraw formalnych. Krąg podmiotów, w których studenci realizują *praktykę* jest zgodny z prowadzonym kształceniem i zapewnia studentom uzyskanie efektów uczenia się. Uczelnia jest w stanie uprzednio sprawdzić czy miejsce wybrane przez studenta jest odpowiednie. Porozumienie nie odnosi się jednak wprost do efektów uczenia się dla *praktyk*. Potencjalny praktykodawca, na etapie zawierania porozumienia, nie posiada więc wiedzy jakimi efektami ma zakończyć się realizacja *praktyk* i nie zobowiązuje się do umożliwienia studentowi ich uzyskania. W tym zakresie zespół oceniający PKA sformułował stosowną rekomendację.

Weryfikacja efektów uczenia się na *praktykach zawodowych* następuje poprzez analizę formularza rozliczenia *praktyk studenckich* zaopatrzonego w opinię opiekuna praktyk zawodowych z ramienia praktykodawcy oraz pomocniczo rozmowy ze studentem. Studenci przedstawiają tylko ogólne sprawozdanie z przebiegu *praktyki*. Nie są natomiast zobligowani do opisanie czynności wykonanych w danym dniu. Uczelnia pozbawia się więc możliwości zweryfikowania czy *praktyka* została

rzeczywiście zrealizowana. We wskazanym zakresie zespół oceniający PKA sformułował stosowną rekomendację.

Ocena z *praktyki* wystawiana jest na podstawie oceny pracy studenta dokonanej przez zakładowego opiekuna praktyk. Ocena dotyczy uzyskania każdego z efektów uczenia się z osobna. Opiekun analizuje całość dokumentacji, w tym zapisy ze sprawozdania i wystawia ocenę końcową.

Zgodnie z aktualnym regulaminem studiów, na udokumentowany wniosek studenta, Uczelnia może zaliczyć na poczet *praktyki zawodowej* czynności wykonane w szczególności w ramach zatrudnienia, stażu lub wolontariatu, jeżeli umożliwiły one uzyskanie efektów uczenia się określonych w programie studiów dla *praktyki zawodowej*. Wzór dokumentu służący do zaliczenia *praktyk* w podany sposób zawiera odniesienie do efektów uczenia się przyporządkowanych do *praktyk*. Opiekun praktyk rozpoznając wniosek dokonuje potwierdzenia posiadania przez studentów każdego efektu z osobna. Przyjęte założenia są prawidłowe. W roku akademickim 2024/2025 *praktyki* na podstawie zatrudnienia zaliczyło 20% studentów.

Student po zakończonym cyklu praktyk ma możliwość wypełnienia anonimowej ankiety oceniającej organizację i przebieg *praktyk studenckich*. Zwrotność ankiet jest niska. Z uwagi na anonimowość Uczelnia może mieć trudności z ustaleniem, w przypadku którego studenta wystąpiły trudności. Ankieta nie zawiera przestrzeni na udzielenie swobodnej opinii przez studenta. Dokumentacja dotycząca rozliczenia przebiegu *praktyk* przewiduje w niewystarczającym zakresie możliwość wskazania przez studenta uwag, obserwacji czy wniosków dotyczących przebiegu *praktyki*. W tym zakresie sformułowano stosowną rekomendację.

Uczelnia prowadzi hospitacje *praktyk* przez osobiste wizyty lub telefonicznie. W roku akademickim 2024/2025 przeprowadzono 13 hospitacji, przy 234 studentach zobowiązanych do realizacji *praktyki*, co daje odsetek 5,55%. System kontroli realizacji *praktyk* ma więc charakter kompleksowy, co pozytywnie wpływa na motywację studentów do rzeczywistego wywiązywania się z obowiązków związanych z *praktykami*.

Dokumentacja *praktyk*, osoby sprawujące nadzór nad *praktykami* z ramienia Uczelni, realizacja *praktyk* i efekty uczenia się osiągnięte na *praktykach* podlegają systematycznej ocenie w ramach procesu doskonalenia programu studiów z udziałem przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego w czasie spotkań Forum Partnerów. Opiekun praktyk przygotowuje sprawozdanie z realizacji *praktyk* w danym roku akademickim. W sprawozdaniu tym brak jest odniesienia do wyników badania ankietowego, nie ma analizy wyników hospitacji *praktyk* oraz wniosków o charakterze doskonalącym. W tym zakresie sformułowano stosowną rekomendację.

Dzięki wskazaniom studentów Uczelnia zwiększyła liczbę godzin praktyk z 75 na 120. Został wdrożony elektroniczny system rejestracji *praktyk* oraz wprowadzono ujednolicony formularz oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studentów w trakcie *praktyki*.

Zajęcia na studiach stacjonarnych planowane są od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00 do 18.00 (z możliwością przedłużenia). Na studiach niestacjonarnych wieczorowych – również z od poniedziałku do piątku w godzinach zazwyczaj od 16.00 do 20.00, jeżeli jakaś grupa ćwiczeniowa ma zajęcia już od 14.00, to z takich samych zajęć inna grupa ma zaplanowane ćwiczenia w godzinach późniejszych, aby student, który nie może uczestniczyć w zajęciach wcześniejszych, miał taką możliwość w porze wieczorowej. Od bieżącego roku akademickiego Uczelnia wprowadziła hybrydową formułę zajęć na studiach niestacjonarnych wieczorowych, a mianowicie wykłady odbywają się

w formule on-line (przy wykorzystaniu narzędzi nauczania zdalnego synchronicznego) w poniedziałki, wtorki i czwartki, natomiast ćwiczenia, lektoraty, konwersatoria i seminaria odbywają się w formule stacjonarnej w środy i w piątki. Na studiach niestacjonarnych-zaocznych zajęcia odbywają się w weekendy (sobota-niedziela). Liczba realizowanych godzin, a niekiedy również układ świąt i dni ustawowo wolnych od pracy w danym roku kalendarzowym powodują, że tzw. zjazdy studiów zaocznych planowane są 2 albo nawet 3 razy w miesiącu. Zajęcia odbywają się stacjonarnie w soboty i niedziele zazwyczaj w godz. od 8.00 do maksymalnie 20.00. Organizację zajęć należy uznać za prawidłową, co umożliwi studentom osiągnięcie wszystkich założonych efektów uczenia się.

Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Treści programowe ocenianego kierunku studiów są zgodne z koncepcją kształcenia i efektami uczenia się oraz z aktualnym stanem wiedzy i metodyki badań w dyscyplinie *nauki prawne*, do której kierunku jest przyporządkowany w 100%. Treści te są kompleksowe i specyficzne dla zajęć tworzących program studiów i zapewniają uzyskanie wszystkich efektów uczenia się.

Czas trwania studiów, nakład pracy konieczny do ukończenia studiów, mierzony łączną liczbą punktów ECTS, jak również nakład pracy niezbędny do osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do zajęć są poprawnie oszacowane i zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów, określona w programie studiów łącznie oraz dla poszczególnych zajęć lub grup zajęć, zapewnia osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Sekwencja zajęć, a także dobór form zajęć i proporcje liczby godzin zajęć realizowanych w poszczególnych formach zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Program studiów (zarówno stacjonarnych, jak i niestacjonarnych: wieczorowych i zaocznych) umożliwi wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów na danym poziomie, według zasad, które pozwalają studentom na elastyczne kształtowanie ścieżki kształcenia. Program studiów obejmuje zajęcia lub grupy zajęć związane z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w dyscyplinie *nauki prawne*, do której w 100% został przyporządkowany kierunek, w wymiarze punktów ECTS znacząco przekraczającym poziom wymagany. Program studiów obejmuje zajęcia poświęcone kształceniu w zakresie znajomości co najmniej jednego *języka obcego*, obejmuje również zajęcia z dziedziny *nauk humanistycznych*, którym przyporządkowano 5 punktów ECTS, czyli liczbę nie mniejszą, niż jest to określone w przepisach powszechnie obowiązujących. W programie studiów niewłaściwie przypisano egzaminowi magisterskiemu 10 pkt ECTS.

Jedynie program studiów niestacjonarnych wieczorowych obejmuje zajęcia prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, przy czym ich wymiar jest zgodny z wymaganiami w tym zakresie.

Stosowane na ocenianym kierunku studiów metody kształcenia są różnorodne, specyficzne i zapewniają osiągnięcie przez studentów wszystkich efektów uczenia się, stymulują ich do samodzielności i odgrywania aktywnej roli w procesie uczenia się, z uwagi na profil ogólnoakademicki umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej w zakresie dyscypliny *nauki prawne*, do której kierunek jest przyporządkowany, jak i udział w tej działalności.

Metody kształcenia umożliwiają uzyskanie kompetencji w zakresie opanowania *języka obcego* co najmniej na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.

Przedmiotowe efekty uczenia się zakładane dla *praktyki zawodowej* są zgodne z koncepcją i celami kształcenia, jak również z efektami kierunkowymi, oraz są specyficzne. Treści programowe *praktyk*, wymiar *praktyk* i przyporządkowana im liczba punktów ECTS, umiejscowienie *praktyk* w programie studiów, a także dobór miejsc ich odbywania zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się. Organizacja *praktyk* i nadzór nad ich realizacją odbywają się w oparciu o formalnie przyjęte i opublikowane zasady. Osoby, które odpowiadają za organizację *praktyk* na kierunku i nadzór nad nimi, posiadają odpowiednie kwalifikacje. Uczelnia prawidłowo określiła ich zadania i zakres odpowiedzialności. Uczelnia prawidłowo określiła kryteria, które muszą spełniać placówki, w których studenci odbywają *praktyki zawodowe*. Uczelnia wprowadziła i przestrzega reguł zatwierdzania miejsca odbywania *praktyk* samodzielnie wybranego przez studenta. Warunki kwalifikowania na *praktyki* są prawidłowe. Uczelnia posiada procedurę potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w miejscu pracy, w ramach której weryfikowana jest adekwatność uzyskanego doświadczenia w stosunku do efektów uczenia się założonych dla *praktyk*. Uczelnia nie dokumentuje hospitacji *praktyk*. Zadania opiekunów *praktyk* w miejscu ich odbywania oraz zakres współpracy osób nadzorujących *praktyki* i sposoby komunikowania się zostały określone w sposób przejrzysty w porozumieniu o realizację *praktyki*.

Rozplanowanie zajęć zarówno w harmonogramach studiów stacjonarnych, jak i niestacjonarnych – wieczorowych i zaocznych, umożliwia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczanego na udział w zajęciach i samodzielne uczenie się oraz prawidłową weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Rekomendacje

1. Rekomenduje się wprowadzenie zmian polegających na modyfikacji programu studiów poprzez eliminację *egzaminu magisterskiego* jako zajęć ujętych w programie studiów z przypisanymi im punktami ECTS, określonymi celami, założonymi efektami i metodami dydaktycznymi.
2. Rekomenduje się modyfikację procedury ewaluacji *praktyk* poprzez formułowanie wniosków doskonalących w rocznych sprawozdaniach uczelnianego opiekuna *praktyk* oraz poprzez rozszerzenie zakresu sprawozdania o wnioski płynące z hospitacji *praktyk*.
3. Rekomenduje się wprowadzenie do dokumentacji *praktyk* miejsca na studencką ocenę realizacji *praktyk* i zrezygnowanie z ankiety anonimowej, która nie jest narzędziem efektywnym w przypadku oceny jakości kształcenia na *praktykach* realizowanych poza Uczelnią.

4. Rekomenduje się wprowadzenie do tekstu porozumienia w sprawie organizacji *praktyki* odniesienia wprost do zakładanych efektów uczenia się.
5. Rekomenduje się zmianę konstrukcji sprawozdania z realizacji *praktyk* w taki sposób, aby student opisywał czynności wykonane w każdym dniu realizacji *praktyki*.

Zalecenia

Brak

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Rekrutacja na oceniany kierunek studiów dokonywana jest w oparciu o załącznik do uchwały nr 391 Senatu UŁ z dnia 17 listopada 2014 r. „Regulamin postępowania rekrutacyjnego na pierwszy rok studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich w Uniwersytecie Łódzkim”, zmodyfikowany w 2018 i 2020 roku. Postępowanie rekrutacyjne obejmuje pięć etapów, a mianowicie: zgromadzenie danych o kandydatach na studia, postępowanie kwalifikacyjne, o ile jest przewidziane dla danego kierunku/specjalności studiów i ustalenie listy kandydatów zakwalifikowanych do przyjęcia na studia, złożenie przez kandydata dokumentów określonych w zasadach przyjęć, ustalenie listy kandydatów przyjętych na studia, wydanie decyzji administracyjnych w przedmiocie rekrutacji. Na poszczególne kierunki studiów rekrutację prowadzą, z ramienia komisji rekrutacyjnej, wyłonione z niej podkomisje rekrutacyjne, do zadań których należy m.in. decydowanie o przyjęciu na studia. Rozpatrywanie odwołań od decyzji o odmowie przyjęcia na studia oraz wydawanie decyzji administracyjnych o przyjęciu na studia cudzoziemców to kompetencje Rektora UŁ. Rekrutację prowadzi się w systemie elektronicznym, a przepisy uczelniane w sposób klarowny regulują przebieg rejestracji, obowiązek wniesienia opłaty rekrutacyjnej i katalog osób z niego zwolnionych, przebieg ewentualnego postępowania kwalifikacyjnego (nie dotyczy ocenianego kierunku prawo), utworzenie i ogłoszenie listy rankingowej, składanie przez kandydatów wymaganych dokumentów, sporządzenie listy osób przyjętych na studia, ewentualne wydanie decyzji odmownych oraz obowiązek sporządzenia protokołu z przebiegu postępowania kwalifikacyjnego każdego kandydata. Szczegółowe zasady, warunki i tryb rekrutacji określa każdorazowo uchwała Senatu ogłoszona do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok akademicki, na który ma się odbyć rekrutacja.

Zespół Oceniający zapoznał się z treścią załącznika do Uchwały nr 729 Senatu UŁ z dnia 21 czerwca 2024 r. „Zasady przyjęć na pierwszy rok studiów pierwszego stopnia, drugiego stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich w Uniwersytecie Łódzkim wraz z liczbą miejsc na poszczególnych kierunkach studiów na rok akademicki 2025/2026”. Kandydaci na studia stacjonarne na ocenianym kierunku prawo kwalifikowani są na podstawie sumy punktów przeliczeniowych uzyskanych z wybranych przedmiotów maturalnych. Punkty przeliczeniowe uzyskuje się na podstawie procentowych wyników matury nowej (w tym przypadku brany jest pod uwagę wynik z języka polskiego oraz jednego z trzech przedmiotów – historii, geografii albo matematyki, dodatkowe punkty kandydat może uzyskać za wynik z języka obcego, języka łacińskiego i wiedzy o kulturze antycznej, matematyki, WOS, geografii albo historii) lub ocen z matury starej. Z pominięciem postępowania kwalifikacyjnego przyjmowani są laureaci i finaliści olimpiad określonych uchwałą Senatu UŁ, przyjmowaną co najmniej pięć lat przed datą rekrutacji. Podstawą przyjęcia na studia niestacjonarne (wieczorowe i zaoczne) jest zdany

egzamin maturalny oraz złożenie wymaganych dokumentów. W przypadku przekroczenia limitu 200 miejsc stosuje się zasady obowiązujące dla studiów stacjonarnych na kierunku prawo. Analiza wskazanych dokumentów pozwala stwierdzić, że warunki rekrutacji na studia na ocenianym kierunku prawo, kryteria kwalifikacji i procedury rekrutacyjne są przejrzyste i selektywne oraz umożliwiają dobór kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia efektów uczenia się, a ponadto, że są bezstronne i zapewniają kandydatom równe szanse w podjęciu studiów na ocenianym kierunku prawo.

Na Uczelni przyjęto uchwałę nr 507 Senatu Uniwersytetu Łódzkiego z dnia 15 czerwca 2015 roku w sprawie zasad, warunków i trybu potwierdzania w Uniwersytecie Łódzkim efektów uczenia się oraz sposobu powoływania i trybu działania komisji weryfikujących efekty uczenia się. Przeprowadzenie procesu potwierdzenia efektów uczenia się oraz sporządzenie protokołu indywidualnego dla określonego kandydata należy do kompetencji komisji weryfikującej powoływanej przez kierownika podstawowej jednostki organizacyjnej Uniwersytetu, w skład której wchodzi w szczególności kierownik danego kierunku studiów, nauczyciele akademicy weryfikujący poszczególne efekty oraz przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego. We wspomnianym protokole indywidualnym komisja weryfikująca wykazuje potwierdzone efekty uczenia się i odpowiadające im efekty kształcenia wraz z wykazem zajęć i przypisanych im punktów ECTS i uzyskanych ocen. Osoba, która uzyska certyfikat potwierdzający co najmniej jeden efekt kształcenia danego kierunku studiów, ma prawo ubiegać się o przyjęcie na studia (w ramach limitu miejsc przewidzianego w uchwale Senatu) decyzją kierownika podstawowej jednostki organizacyjnej Uniwersytetu, od której przysługuje odwołanie do Rektora. Na ocenianym kierunku studiów dotychczas nie było zainteresowania skorzystaniem z procedury potwierdzania efektów uczenia się.

Z treści § 37 Regulaminu studiów w Uniwersytecie Łódzkim przyjętego uchwałą nr 449 Senatu UŁ z dnia 14 czerwca 2019 r. (z późn. zm.) wynika, że student korzystający z programów mobilności w kraju i za granicą (Erasmus+, Edukacja, NAWA, MOST lub innych programów realizowanych w ramach porozumień, w tym w ramach sieci UNIC) ma zagwarantowane uznanie uzyskanych osiągnięć (w tym punktów ECTS i ocen) w zakresie, w jakim odpowiadają one efektom uczenia się na macierzystym kierunku studiów prowadzonym na UŁ lub tworzą indywidualny program studiów. Również student przenoszący się do Uniwersytetu Łódzkiego z innej uczelni krajowej lub zagranicznej ma uznawane uzyskane osiągnięcia (w tym punkty ECTS i oceny) w zakresie, w jakim odpowiadają efektom uczenia się wymaganym na danym kierunku studiów. W obydwu przypadkach rozliczenia merytorycznego studenta dokonuje dziekan.

Proces rekrutacji na oceniany kierunek studiów nie budzi zastrzeżeń, jest kompleksowy, formalnie przyjęty i prawidłowo skonstruowany. Umożliwia przyjęcie na studia osób ze wstępną wiedzą i umiejętnościami.

Przyjęte na kierunku metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia to egzaminy ustne, testowe, opisowe, testowo-opisowe, kolokwia, referaty, prezentacje, prace pisemne, rozwiązywanie przypadków, analiza orzecznictwa, analiza tekstów naukowych. Są one zatem zróżnicowane i uzależnione od formy zajęć oraz weryfikowanych efektów uczenia się. Za specyficzne metody weryfikacji i oceny osiągnięcia efektów uczenia się można uznać również uczestnictwo w konkursach, udzielanie bezpłatnej pomocy prawnej w ramach działalności dydaktycznej w *Klinice Prawa* i *Klinice Praw Dziecka*, działalność w studenckich kołach naukowych czy aktywny udział w spotkaniach z gośćmi Wydziału. Analiza wybranych losowo prac etapowych oraz

dyplomowych pozwala stwierdzić, że stosowane metody umożliwiają skuteczną weryfikację osiągnięcia efektów uczenia się, są bezstronne, rzetelne, przejrzyste, wiarygodne oraz zapewniają porównywalność ocen, a także umożliwiają sprawdzenie i ocenę przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności.

Analiza dokumentacji *praktyk zawodowych* pozwala stwierdzić, że metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się zakładanych dla praktyk, a także sposób dokumentowania przebiegu praktyk i realizowanych w ich trakcie zadań są trafnie dobrane i umożliwiają skuteczne sprawdzenie i ocenę stopnia osiągnięcia efektów uczenia się przez studentów.

Wskazane w sylabusie *język angielski* metody weryfikacji, takie jak testy formatywne i sumatywne (podsumowujące) z punktowanymi zadaniami zamkniętymi i otwartymi sprawdzają znajomość słownictwa i struktur językowych, ale także kompetencje receptywne tj. rozumienie ze słuchu, czytanie ze zrozumieniem (umiejętność analizy tekstu, wyszukiwania informacji) oraz kompetencje produktywne w formie krótkich wypowiedzi. Metody te umożliwiają sprawdzenie i ocenę opanowania *języka obcego* co najmniej na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego, w tym prawniczej terminologii specjalistycznej.

Zastosowana w pracach etapowych z losowo wybranych zajęć metoda krótkiego słownego uzasadniania cyfrowej oceny każdego z zadań egzaminacyjnych, treść ocen i recenzji prac magisterskich, jak również możliwość ustnego uzasadniania wystawionych ocen przez prowadzącego bezpośrednio po zajęciach albo podczas konsultacji to właściwe przejawy przekazywania studentom informacji zwrotnej dotyczącej stopnia osiągnięcia efektów uczenia się na każdym etapie studiów oraz na ich zakończeniu.

Jeżeli student podważa prawidłowość przebiegu egzaminu, a w terminie poprawkowym otrzymał ocenę niedostateczną, to na podstawie § 44 regulaminu studiów może złożyć do dziekana wniosek o zarządzenie egzaminu komisyjnego, z którego ocena zastąpi ocenę, od której student się odwołał.

Pracę magisterską – w myśl § 53 regulaminu studiów - student przygotowuje pod kierunkiem nauczyciela akademickiego posiadającego co najmniej stopień naukowy doktora habilitowanego, a za zgodą dziekana – stopień naukowy doktora. Tytuł pracy dyplomowej oraz osobę kierującą pracą zatwierdza Rada Wydziału albo jednostka przez nią wskazana. Po dokonaniu wszelkich czynności wymaganych zarządzeniem nr 37 Dziekana Wydziału Prawa i Administracji UŁ z dnia 19 maja 2023 r. w sprawie zasad składania i sprawdzania prac magisterskich z wykorzystaniem systemu Archiwum Prac Dyplomowych (APD) oraz przygotowania i przeprowadzania egzaminu magisterskiego, odbywa się ustny egzamin magisterski, podczas którego student udziela odpowiedzi na co najmniej jedno pytanie z zakresu pracy magisterskiej i dwa pytania z zakresu tematyki seminarium magisterskiego. Ogólny wynik studiów wskazywany w protokole i na dyplomie ukończenia studiów stanowi sumę: 0,6 średniej ważonej z toku studiów, 0,2 średniej arytmetycznej ocen pracy dyplomowej oraz 0,2 oceny egzaminu dyplomowego.

Do zapobiegania nieetycznym i niezgodnym z prawem zachowaniom studentów przygotowujących prace magisterskie służy m.in. Jednolity System Antyplagiatowy. Opiekunowie prac dyplomowych na ocenianym kierunku studiów mają obowiązek stosowania regulacji zawartych w zarządzeniu nr 6 Dziekana Wydziału Prawa i Administracji z dnia 28 listopada 2024 r. w sprawie interpretacji wyników badania prac dyplomowych z wykorzystaniem Jednolitego Systemu Antyplagiatowego (JSA). Jeżeli współczynnik podobieństwa badania antyplagiatowego wynosi powyżej 25%, opiekun pracy dyplomowej ma obowiązek wygenerować raport szczegółowy badania, na podstawie którego

powinien dokonać weryfikacji podobieństw wykazanych w pracy dyplomowej i wykluczyć – w uzasadnionych przypadkach – wybrane rekordy z podobieństw wykazanych w raporcie. Jeżeli mimo to współczynnik podobieństwa nadal przekracza 25%, ale nie przekracza 33%, opiekun pracy dyplomowej, decydując o dopuszczeniu jej do obrony, ma obowiązek sporządzić pisemne uzasadnienie swojej decyzji. Praca dyplomowa, której współczynnik podobieństwa wynosi powyżej 33%, nie może zostać dopuszczona do obrony. Wskazana tu kontrola pracy Jednolitym Systemem Antyplagiatowym jest jednym z etapów procedury dyplomowania.

Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się stosowane w procesie nauczania i uczenia się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość muszą być zgodne z zarządzeniem nr 78 Rektora Uniwersytetu Łódzkiego z dnia 11.01.2021 r. w sprawie: zasad weryfikacji w Uniwersytecie Łódzkim osiągniętych efektów uczenia się przy użyciu środków komunikacji elektronicznej: egzaminator i egzaminowany muszą mieć dostęp do środków komunikacji elektronicznej i być zalogowani do właściwego oprogramowania z użyciem konta w domenie uczelnianej, egzaminowany musi udostępnić zdjęcie w USOSweb pozwalające egzaminatorowi na sprawdzenie tożsamości, egzaminowany musi przebywać w miejscu zapewniającym samodzielną pracę podczas egzaminu zdalnego oraz mieć stale uruchomiony mikrofon i skierowaną na siebie kamerę przekazującą dźwięk i obraz w formie nieprzetworzonej. Egzaminowany na polecenie egzaminatora musi udostępnić obraz pomieszczenia, w którym się znajduje lub swojego ekranu, gdyż egzaminowany jest zobowiązany do samodzielnej pracy podczas egzaminu zdalnego.

Po zapoznaniu się z losowo wybranymi pracami etapowymi i egzaminacyjnymi oraz ich wynikami, pracami magisterskimi i dziennikami praktyk, stwierdzić należy, że ich rodzaj, forma, tematyka i metodyka oraz stawiane im wymagania są dostosowane do poziomu i profilu studiów, efektów uczenia się oraz dyscypliny *nauki prawne*, do której jest przyporządkowany oceniany kierunek. Wystawione oceny są bezstronne, rzetelne, porównywalne i zasadne.

Studenci są autorami lub współautorami publikacji naukowych, zamieszczanych m.in. w wydawanym przez studentów WPIA UŁ czasopiśmie naukowym „Paragraf. Studia z Prawa i Administracji” (ISSN: 2956-374), które jest włączone do baz: ERIH Plus, DOAJ i ICI Journals Master List.

Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Warunki rekrutacji na oceniany kierunek studiów (zarówno na studia stacjonarne, jak i niestacjonarne), kryteria kwalifikacji i procedury rekrutacyjne są przejrzyste i selektywne oraz umożliwiają dobór kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia efektów uczenia się, są też bezstronne i zapewniają kandydatom równe szanse w podjęciu studiów na kierunku.

Warunki i procedury potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz oceny ich adekwatności do efektów uczenia się określonych w programie studiów ocenianego kierunku. Podobnie warunki i procedury uznawania efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni, w tym w uczelni zagranicznej zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się oraz oceny ich adekwatności do efektów uczenia się określonych w programie studiów.

Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się oraz postępów w procesie uczenia się umożliwiają skuteczną weryfikację osiągniętych efektów uczenia się, są bezstronne, rzetelne, przejrzyste i wiarygodne oraz zapewniają porównywalność ocen, umożliwiają również sprawdzenie i ocenę przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności. Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się zakładanych dla *praktyk*, a także sposób dokumentowania przebiegu *praktyk* i realizowanych w ich trakcie zadań są trafnie dobrane i skuteczne. Zapewniona jest możliwość sprawdzenia i oceny opanowania języka obcego na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego, w tym specjalistycznej terminologii prawniczej. Określono zasady przekazywania studentom informacji zwrotnej dotyczącej stopnia osiągnięcia efektów uczenia się na każdym etapie studiów oraz na ich zakończenie, a zasady i stosowane procedury dyplomowania są trafne i specyficzne.

Określone zostały zasady postępowania w sytuacjach konfliktowych związanych z weryfikacją i oceną efektów uczenia się oraz sposoby zapobiegania zachowaniom nieetycznym i niezgodnym z prawem i reagowania na nie. Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się stosowane w procesie nauczania i uczenia się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość gwarantują identyfikację studenta.

Efekty uczenia się osiągnięte przez studentów są uwidocznione w postaci prac etapowych i egzaminacyjnych oraz ich wyników, prac dyplomowych i dzienników *praktyk*, a rodzaj, forma, tematyka i metodyka prac egzaminacyjnych i etapowych, a także prac dyplomowych oraz stawiane im wymagania są dostosowane do poziomu i ogólnoakademickiego profilu studiów, efektów uczenia się oraz dyscypliny *nauki prawne*, do której oceniany kierunek jest przyporządkowany w 100%. Wystawione oceny są bezstronne, rzetelne, porównywalne i zasadne. Ponadto studenci są autorami lub współautorami publikacji naukowych, z których część jest publikowana w wydawanym przez studentów WPiA UŁ czasopiśmie naukowym „Paragraf. Studia z Prawa i Administracji”. Publikacje te mieszczą się w dyscyplinie *nauki prawne*.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Rekomendacje

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Zajęcia na kierunku prawo (studia stacjonarne i niestacjonarne) prowadzone są przez: 191 osób, w tym 17 pracowników z tytułem naukowym profesora, 55 pracowników ze stopniem doktora habilitowanego, 100 pracowników ze stopniem doktora oraz 19 osób z tytułem magistra lub magistra inżyniera. Większość pracowników Wydziału uzyskała stopnie i tytuły naukowe w dziedzinie *nauk społecznych*, w dyscyplinie *nauki prawne*, a nieliczni posiadają stopnie naukowe uzyskane w innych dyscyplinach. Wskazane osoby realizują badania naukowe w ramach tematów ściśle powiązanych z przedmiotem nauczania na kierunku. Wiele osób prowadzących zajęcia na kierunku legitymuje się istotnymi publikacjami naukowymi oraz udziałem w projektach badawczych finansowanych zarówno ze środków własnych Uczelni, jak i ze źródeł zewnętrznych. Znaczna część kadry prowadzi również działalność zawodową w obszarze praktyki prawa. Należy uznać, że nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na kierunku posiadają aktualny i udokumentowany dorobek naukowy w zakresie relewantnych dyscyplin.

Należy pozytywnie ocenić strukturę kwalifikacji oraz liczebność kadry w stosunku do liczby studentów kierunku oraz jej kompetencje dydaktyczne, potwierdzone długością doświadczenia dydaktycznego, autorstwem podręczników i materiałów dydaktycznych, jak również ocenami wystawianymi przez studentów kierunku w ramach ankiet ewaluacyjnych. Dobór osób prowadzących zajęcia realizowany jest transparentnymi i adekwatnymi metodami. Dokonują go kierownicy katedr o profilu naukowym związanym z tematyką studiów, nadzorowani przez prodziekanów i dziekana.

Uczelnia oferuje osobom prowadzącym zajęcia na kierunku szkolenia dydaktyczne (w tym szkolenia z zakresu dostępności oraz uwzględniania szczególnych potrzeb studenta) i inne formy doskonalenia zawodowego, jak również złożony system motywacyjny.

Studenci kierunku mają możliwość ocenienia zajęć oraz osób je prowadzących w ramach systemu anonimowych ankiet elektronicznych. Zachęcanie studentów do wypełniania ankiet należy ocenić jako relatywnie skuteczne. Wyniki tej oceny mają wpływ na podejmowane przez władze Wydziału decyzje kadrowe, w tym zwłaszcza na obsadę zajęć w ramach kierunku.

Wątpliwości budzi natomiast praktyczna realizacja hospitacji zajęć, prowadzona przez bezpośrednich przełożonych. Na ocenianym kierunku obowiązują co prawda szczegółowe zarządzenia w sprawie procedury przeprowadzania hospitacji, jednakże analiza dokumentacji (protokołów hospitacji) wykazała, że w ogromnej większości przypadków wystawiane są same maksymalne oceny, a protokoły nie zawierają żadnych uwag ani sugestii od osób, które hospitacje przeprowadziły. Tym samym trzeba uznać, że hospitacje są raczej czynnościami rutynowymi i nie mającymi realnego wpływu na proces ewaluacji dydaktyki w ramach kierunku. Jako takie nie przyczyniają się do doskonalenia poszczególnych członków kadry ani nie sprzyjają trwałemu rozwojowi nauczycieli akademickich, ani stymulacji i motywacji do rozpoznawania przez kadrę własnych potrzeb rozwojowych i wszechstronnego kształcenia. Zasadnym byłoby wdrożenie zindywidualizowanego systemu hospitacji. W tym zakresie sformułowano stosowną rekomendację.

Zalecenia dotyczące kryterium 4 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Zajęcia w ramach kierunku realizowane są przez należycie przygotowaną kadrę naukowo-dydaktyczną, posiadającą istotne osiągnięcia naukowe i konieczne kompetencje dydaktyczne. Nauczyciele akademicy są oceniani przez studentów w sposób efektywny i mający wpływ na podejmowane decyzje odnośnie do obsady zajęć. Jedyne wątpliwości budzi realne funkcjonowanie systemu hospitacji zajęć.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Rekomendacja

Rekomenduje się wdrożenie zindywidualizowanego systemu hospitacji, dzięki któremu nauczyciele akademicy będą otrzymywać bardziej precyzyjną i spersonalizowaną informację zwrotną na temat jakości prowadzonych zajęć: ich słabych i mocnych punktów.

Zalecenia

Brak

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów nie budzą zastrzeżeń. Zajęcia odbywają się wyłącznie w budynku Wydziału Prawa i Administracji UŁ, który dysponuje w pełni adekwatnymi, bardzo dobrze wyposażonymi salami zajęciowymi oraz infrastrukturą informatyczną. Zarówno ogólnodostępne części budynku, jak i sale w których prowadzone są zajęcia wyposażone są w urządzenia zapewniające udogodnienia dla osób z niepełnosprawnościami.

Biblioteka Wydziału jest przestronna i posiada wiele stanowisk do pracy oraz umożliwia szybki dostęp do wszelkich zasobów. Infrastruktura biblioteki jest w pełni dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami - budynek został zaprojektowany i zrealizowany jako budynek bez barier. Budynek posiada oznaczenia w alfabecie Braille'a, dysponuje również krzesłem ewakuacyjnym. Budynek posiada również usprawnienia istotnych z punktu widzenia osób ze szczególnymi potrzebami, które zostały zrealizowane w ostatnich latach (w bibliotece utworzono pokój cichej pracy dla studentów oraz pracowników służący do wypoczynku i koncentracji w pracy.) Zarówno pracownicy jak i studenci mają pełny dostęp on-line do literatury, orzecznictwa i źródeł prawa. Na ocenianym kierunku zasoby informatyczne umożliwiają prowadzenie zajęć on-line. Również informatyczne uwarunkowania

administrowania procesem studiowania w ramach ocenianego kierunku spełniają wszystkie kryteria potrzebne do realizacji tego procesu.

Zasoby biblioteczne są w pełni dostępne dla studentów kierunku i zawierają bogatą kolekcję literatury, czasopism i innych zasobów bezpośrednio związanych z tematyką zajęć, w tym największą w Polsce kolekcję literatury z zakresu prawa podatkowego. Studenci kierunku mogą uzyskać rekomendację osób prowadzących zajęcia do skorzystania z księgozbioru Katedry Rachunkowości Wydziału Zarządzania UŁ.

Z uwagi na niestacjonarny (zaoczny) profil studiów należy wyróżnić duży parking, który jest nieodpłatny dla studentów. Niebagatelne znaczenie z punktu widzenia studenta zaocznego, nierzadko będącego osobą posiadającą rodzinę, ma również bardzo dobrze wyposażone pomieszczenie dla rodzica z dzieckiem.

Studenci kierunku posiadają dostęp do sieci bezprzewodowej, baz bibliotecznych oraz prawniczych - zarówno na miejscu, w bibliotekach, jak i z dowolnego miejsca po zalogowaniu na konto biblioteczne.

Należy uznać, że infrastruktura i zasoby są ciągle i na bieżąco udoskonalane z udziałem zarówno pracowników jak i studentów Wydziału. Uwagi studentów są brane pod uwagę podczas monitorowania stanu infrastruktury, a co więcej niejednokrotnie uwzględniane w planowaniu zmian i inwestycji.

Zalecenia dotyczące kryterium 5 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Infrastruktura, zasoby biblioteczne oraz dostęp do innych narzędzi edukacyjnych nie budzą żadnych zastrzeżeń i zapewniają optymalne warunki dla realizacji kształcenia w ramach kierunku. Infrastruktura jest przystosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz osób neuroróżnorodnych. Studenci mają do dyspozycji parking, dodatkowe pomieszczenie dla rodzica z dzieckiem, pokoje do cichej pracy, jak też dostęp do bezprzewodowego Internetu. Infrastruktura Uczelni jest stale monitorowana, a w procesie tym uwzględnia się wnioski z ocen studenckich.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

1. Zapewnienie studentom dodatkowego pomieszczenia dla rodzica z dzieckiem. Umożliwia to udział w zajęciach osobom, które nie mają możliwości pozostawienia dziecka pod opieką innych osób.
2. Utworzenie w bibliotece pokoju cichej pracy dla studentów oraz pracowników służącego do wypoczynku i koncentracji w pracy.
3. Nieodpłatne udostępnianie parkingu wydziałowego dla studentów studiów niestacjonarnych.

Rekomendacje

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Uczelnia prowadzi stałą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Powołano Forum Partnerów będące ciałem opiniodawczo-doradczym dziekana. Koordynacją współpracy z otoczeniem zajmuje się Pełnomocnik Dziekana ds. współpracy z otoczeniem.

Członkami Forum jest ponad 20 instytucji, w tym Izba Administracji Skarbowej w Łodzi, Izba Komornicza w Łodzi, Izba Notarialna w Łodzi, Komenda Miejska Policji w Łodzi, Łódzki Oddział Krajowej Izby Doradców Podatkowych, Okręgowa Izba Radców Prawnych w Łodzi, Okręgowa Rada Adwokacka w Łodzi, Okręgowy Inspektorat Pracy w Łodzi, PAUL HARMANN Polska sp. z o.o., PGE Górnictwo i Energetyka Konwencjonalna S.A. w Bełchatowie, Regionalna Izba Obrachunkowa w Łodzi, Stowarzyszenie Edukacji Administracji Publicznej, Urząd Miasta Łodzi, Wojewódzki Urząd Pracy w Łodzi, Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Łodzi, Związek Liderów Sektora Usług Biznesowych ABSL, Regionalne Biuro Handlowe PAIH w Łodzi – Departament Wsparcia Regionalnego, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego - Delegatura Łódź czy też Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi. Współpraca z Forum Partnerów obejmuje m.in.: okresowe konsultacje koncepcji kształcenia i efektów uczenia się, analizę potrzeb kadrowych oraz kwalifikacyjnych rynku pracy, udział przedstawicieli Forum Partnerów w spotkaniach dotyczących aktualizacji programów studiów, opiniowanie zmian w zakresie treści programowych, praktyk zawodowych i zajęć o charakterze praktycznym, przekazywanie informacji o oczekiwaniach kompetencyjnych wobec absolwentów. Uczelnia sporządza szczegółowe, pisemne podsumowania spotkań Forum, odnotowując wszystkie przedstawione sugestie.

Uczelnia nie zdecydowała się na powołanie przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego w skład zespołu programowego. Uczelnia wyjaśniła, że jest to strategia zamierzona. Nie chciano bowiem wyróżnić żadnego z członków Forum Partnerów. Uczelnia wskazuje, że zapewniony jest odpowiedni przepływ informacji pomiędzy zespołem a Forum.

Do grona interesariuszy zewnętrznych Uczelnia zalicza również szkoły średnie, z których rekrutują się kandydaci na studia. Współpraca ze szkołami obejmuje organizację wykładów, szkoleń i spotkań promujących ofertę Wydziału, w tym kierunek prawo. Do tej grupy kierowane są także cykliczne wydarzenia np. program „Znam swoje prawa” czy program „Zdolny Uczeń – Świetny Student”.

Uczelnia przedstawiała przykłady zmian w programie studiów wprowadzonych w związku z opiniami przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego. Wskutek przedstawionych sugestii:

1. wprowadzono na pierwszym roku kierunku zajęcia w formie laboratorium *kultura słowa pisanego* i wzmocniono kształtowanie kompetencji komunikacyjnych w ramach poszczególnych zajęć (w formie laboratoriów, konwersatoriów i seminariów);

2. wprowadzono na trzecim roku zajęcia w formie wykładu *prawa człowieka*;
3. podkreślono w treściach kształcenia zajęcia o tematyce związanej z prawnymi aspektami rozwoju nowych technologii oraz wynikających z tego szans i zagrożeń.

Uczelnia realizuje we współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym szereg projektów adresowanych do studentów ocenianych studiów. Jako kluczowe projekty Uczelnia wymienia inicjatywę service learning i nauczania klinicznego, polegający na aktywnym zaangażowaniu studentów w świadczenie pomocy prawnej oraz organizowaniu mediacji oraz aktywnym udziale w projektach edukacji prawnej kierowanych do społeczeństwa.

Uczelnia wskazuje na model współpracy z otoczeniem oparty na projektach wdrożeniowych i badaniach aplikacyjnych, w których studenci uczestniczą w rozwiązywaniu realnych wyzwań zgłaszanych przez instytucje, organizacje i przedsiębiorstwa. W wyniku realizacji projektów powstają prace magisterskie o charakterze wdrożeniowym. Dodatkowo Uczelnia od blisko 10 lat organizuje programy płatnych staży dla studentów we współpracy ze swoimi partnerami. Kluczowym wyróżnikiem tej formuły jest jej praktyczny charakter: staże realizowane są w realnym środowisku pracy, w oparciu o potrzeby partnerów, przy jednoczesnym zapewnieniu wynagrodzenia studentom oraz ich opiekunom w instytucjach, a także wsparcia organizacyjnego i merytorycznego.

Studenci ocenianych studiów przygotowują prace dyplomowe w odpowiedzi na zapotrzebowanie zgłaszane przez przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego. Prace magisterskie powstają m. in. w ramach projektu Eucotax podczas międzynarodowego naukowego seminarium wyjazdowego Eucotax Wintercourse przez międzynarodowe grupy studenckie pod opieką kadry akademickiej Eucotax. Prace magisterskie o charakterze wdrożeniowym powstają także w ramach opisanego powyżej projektu Science Hub.

Na spotkaniu przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego z zespołem oceniającym PKA obecni byli reprezentanci instytucji współpracujących w ramach Forum Partnerów. Na spotkaniu reprezentowane były samorzady zawodowe prawników, sądy, prokuratury, poszczególne kancelarie, służby mundurowe oraz organy administracji publicznej. Spotkanie pozwoliło na pozyskanie obiektywnych opinii na temat dobrej jakości współpracy Uczelni z gronem interesariuszy zewnętrznych. Obecni na spotkaniu interesariusze podkreślili swój rzeczywisty wpływ na kształtowanie programu studiów oraz wskazali na dobrą jakość informacji zwrotnej, którą otrzymują od Uczelni.

Uczelnia korzysta z wyników monitorowania losów zawodowych absolwentów ELA oraz ze sprawozdań Ministerstwa Sprawiedliwości w zakresie poziomu zdawalności na aplikacje prawnicze. Uczelnia prowadzi także własne monitorowanie losów zawodowych absolwentów w postaci badania ankietowego. Wyniki badania są przygotowywane dla poszczególnych kierunków oraz zawierają konkretne wnioski dotyczące prowadzonego kształcenia. Wskutek sugestii absolwentów dokonano konkretnych zmian w programie studiów. Przykładem takiej modyfikacji jest wprowadzenie i rozwijanie laboratoriów jako formy zajęć rozwijających umiejętności praktyczne i kompetencje społeczne.

Uczelnia nie określiła wewnętrznej procedury dotyczącej ewaluacji współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Nieformalna ewaluacja współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym prowadzona jest cyklicznie w czasie spotkań Pełnomocnika Dziekana ds. współpracy z otoczeniem z władzami dziekańskimi. Prowadzona ewaluacja okazuje się skuteczna, o czym świadczy poprawność doboru instytucji współpracujących. Uczelnia nie podsumowuje pisemnie realizacji przyjętych celów

na płaszczyźnie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym. W tym zakresie sformułowano stosowne rekomendacje.

Zalecenia dotyczące kryterium 6 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Przedstawiciele otoczenia społeczno-gospodarczego są aktywnie zaangażowani w proces doskonalenia jakości kształcenia na kierunku prawo. Interesariusze zewnątrzni mają rzeczywisty wpływ na doskonalenie i realizację programu studiów poprzez zgłaszanie swoich uwag bądź to w ramach Forum Partnerów bądź podczas indywidualnych spotkań z pracownikami Uczelni. Współpraca Uczelni z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym z pracodawcami, ma charakter stały i przybiera zróżnicowane formy tj. organizacja praktyk, udział przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego w prowadzeniu zajęć, analiza potrzeb rynku pracy i losów absolwentów kierunku. Prowadzone działania są adekwatne do celów kształcenia i potrzeb wynikających z realizacji programu studiów i osiągania przez studentów efektów uczenia się. Studenci korzystają aktywnie z bogatej oferty przedstawianej przez przedstawicieli otoczenia.

Uczelnia prowadzi okresowe przeglądy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w odniesieniu do programu studiów, obejmujące ocenę poprawności doboru instytucji współpracujących, skuteczności form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów i doskonalenie jego realizacji, osiąganie przez studentów efektów uczenia się i losy absolwentów, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane do rozwoju i doskonalenia współpracy, a w konsekwencji programu studiów. Brakuje jednak pisemnych podsumowań przeprowadzonych działań doskonalących. Opis funkcjonowania wewnętrznego systemu doskonalenia jakości kształcenia nie zawiera procedury ewaluacji współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

1. Rozbudowany system płatnych staży studenckich zarówno dla studentów jak i opiekunów w instytucjach przyjmujących.
2. Wykorzystywanie na szeroką skalę metody dydaktycznej polegającej na praktycznym stosowaniu prawa w ramach *Kliniki Prawa*.
3. Systemowe podejście do przygotowania przez studentów prac dyplomowych dotyczących rzeczywistych problemów prawnych zgłoszonych przez przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego.

Rekomendacje

1. Rekomenduje się wprowadzenie do wewnętrznego systemu doskonalenia jakości kształcenia procedury ewaluacji współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

2. Rekomenduje się opracowywanie pisemnych podsumowań z działań podejmowanych w ramach procesu ewaluacji współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Zalecenia

Brak

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Rodzaj, zakres i zasięg umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku prawo na Uniwersytecie Łódzkim są spójne z misją i strategią Uczelni oraz długofalową koncepcją rozwoju Wydziału Prawa i Administracji, w której umiędzynarodowienie stanowi jeden z kluczowych filarów jakości kształcenia. Jest ono integralnym elementem przygotowania absolwentów do funkcjonowania w złożonym, wielokulturowym i międzynarodowym środowisku prawniczym.

Internacjonalizacja znajduje odzwierciedlenie w projektowaniu programu studiów, doborze treści kształcenia oraz stosowanych metodach dydaktycznych. Program systematycznie wzbogacany jest o komponenty realizowane w językach obcych, zajęcia współprowadzone z partnerami zagranicznymi oraz treści z zakresu prawa europejskiego, międzynarodowego i porównawczego. Umiędzynarodowienie obejmuje również rozwój hybrydowych i wirtualnych form kształcenia, umożliwiających bezpośrednią współpracę studentów i wykładowców z różnych krajów w czasie rzeczywistym.

Na kierunku prawo stworzone szerokie możliwości rozwoju międzynarodowej aktywności studentów i kadry. Obejmują one rozbudowaną ofertę zajęć w językach obcych – ponad 60 konwersatoriów prowadzonych m.in. po angielsku, niemiecku, francusku i rosyjsku – a także możliwość realizacji części zajęć obowiązkowych w wersjach anglojęzycznych oraz pracy w międzynarodowych grupach studenckich. Studenci mogą również przygotowywać prace dyplomowe w językach obcych, co potwierdza rosnący poziom kompetencji językowych i zainteresowanie ścieżkami międzynarodowymi.

Istotnym elementem umiędzynarodowienia jest mobilność akademicka w ramach programu Erasmus+ oraz Blended Intensive Programmes (BIP), jak również wirtualne i krótkoterminowe formy wymiany. W ostatnich latach odnotowano wyraźny wzrost aktywności mobilnościowej studentów oraz liczby studentów zagranicznych studiujących na WPiA UŁ, co świadczy o atrakcyjności oferty dydaktycznej i skuteczności działań umiędzynarodowiających.

Kadra akademicka wykazuje wysoką aktywność międzynarodową poprzez udział w projektach badawczych, mobilnościach dydaktycznych, współpracy w ramach sojuszu UNIC oraz systematyczne wizyty profesorów zagranicznych prowadzących wykłady i specjalistyczne konwersatoria. Zajęcia te obejmują m.in. prawo Unii Europejskiej, prawo międzynarodowe, prawa człowieka, prawo porównawcze oraz prawo nowych technologii, wzbogacając proces kształcenia o perspektywę międzynarodową i międzykulturową.

W ramach programu "Students Power" umożliwiono na kierunku prowadzenie zajęć przez profesorów z zagranicy, co wpłynęło to na zwiększenie umiędzynarodowienia programu studiów, rozwój kompetencji międzykulturowych oraz kontakt studentów z różnymi metodami badawczymi.

Działalność naukowa studentów jest wspomagana w ramach programu Science Hub UŁ. Realizowane są projekty współpracy pomiędzy studentami na kierunku, nauczycielami akademickimi a partnerem zewnętrznym. Projekty były realizowane w ramach przygotowywanych prac dyplomowych/zaliczeniowych i innych form dydaktycznych czy projektów kół naukowych itp. (np. Projekt Science Hub UŁ WPIA z Many Mornings).

Umiejdzynarodowienie jest konsekwentnie monitorowane i rozwijane w ramach strategicznych działań Wydziału, obejmujących podnoszenie obcojęzyczności oferty dydaktycznej, rozwój sieci partnerskich, wspieranie mobilności studentów i kadry oraz wdrażanie dobrych praktyk wypracowanych w projektach międzynarodowych. Szczególną rolę odgrywa współpraca w ramach europejskiego sojuszu UNIC, umożliwiająca realizację kursów hybrydowych, wirtualnych wymian i wspólnych inicjatyw dydaktycznych oraz badawczych. Uczelnia wykorzystuje wyniki ocen studenckich do doskonalenia umiejdzynarodowienia kierunku.

Zalecenia dotyczące kryterium 7 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia na kierunku prawo na Uniwersytecie Łódzkim ma charakter systemowy, trwałe i konsekwentnie monitorowane i rozwijane. Wpływa ono bezpośrednio na jakość programu studiów, kompetencje językowe i międzykulturowe studentów oraz międzynarodowy wymiar dydaktyki i badań naukowych. Realizowane są projekty mobilnościowe i umiejdzynarodawiające wykorzystujące potencjał programów Erasmus+, sojuszu uniwersyteckiego UNIC oraz programu IDUB i Science Hub i Student's Power. Uczelnia na bieżąco prowadzi działania doskonalące poziom umiejdzynarodowienia kierunku, wykorzystując do tego opinie studentów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Wprowadzanie form kształcenia łączących umiejdzynarodowienie i zaangażowanie otoczenia społeczno-gospodarczego w różnych, także eksperymentalnych, formatach czego przejawem są projekty ScienceHub i Student's Power.

Rekomendacje

Brak

Zalecenia

Brak

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Uczelnia zapewnia studentom ocenianego kierunku wszechstronne i kompleksowe wsparcie zarówno w procesie uczenia się, jak i w rozwoju naukowym, społecznym, zawodowym i osobistym. Wsparcie jest oferowane przez wykwalifikowanych nauczycieli akademickich i pracowników administracyjnych, którzy nieustannie podnoszą swoje kompetencje, dostosowując się do zmieniających się potrzeb różnych grup studentów.

Mając na uwadze szczególne potrzeby osób z niepełnosprawnościami oraz szczególnymi potrzebami, Uczelnia poprzez Centrum Wsparcia i Dostępności UŁ, wraz z Uczelnianym Zespołem ds. Dostępności UŁ, oferuje szereg form wsparcia, w celu przeciwdziałania wykluczeniu tej grupy w środowisku akademickim, a także wyrównania szans. Uczelnia wspiera osoby ze szczególnymi potrzebami poprzez: dostosowanie miejsca, harmonogramu i formy zajęć dydaktycznych (w tym zajęć indywidualnych) w procesie kształcenia oraz w prowadzeniu działalności naukowej, dostosowanie egzaminów wstępnych i okresowych oraz innych form weryfikacji wiedzy (kolokwium, zaliczeń, egzaminów, itp.) do potrzeb i możliwości percepcyjnych, motorycznych czy poznawczych, przygotowanie materiałów w formie maksymalnie dostępnej, zapewnienie w trakcie zajęć, kolokwium i egzaminów usług specjalistów (np. tłumaczy języka migowego, translatorów posługujących się fonogestami, usług lipspeakingu, itp.), zapewnienie i pokrycie kosztów zatrudnienia oraz przeszkolenia asystentów (zarówno asystentów wspomagających jak i usługi zdalnego tworzenia notatek), zapewnienie lektoratów z języka obcego w formie zajęć grupowych lub indywidualnych (w tym języka polskiego jako obcego dla osób głuchych), zapewnienie alternatywnych form zajęć wychowania fizycznego, zapewnienie specjalistycznych konsultacji (np. psychologicznych, psychiatrycznych, logopedycznych, prawnych, zawodowych), pokrycie kosztów transportu (w tym specjalistycznego), wypożyczanie sprzętu i urządzeń specjalistycznych wspomagających proces dydaktyczny, organizację warsztatów z zakresu higieny zdrowia psychicznego, organizację grup wsparcia a także udzielanie indywidualnego wsparcia uzależnionego od potrzeb studentów.

Dodatkowo w regulaminie studiów zawarto szereg rozwiązań związanych z organizacją dydaktyki dla osób z niepełnosprawnościami. Takimi rozwiązaniami są np. Indywidualna Organizacja Studiów (dalej: IOS, o którą mogą wnioskować nie tylko studenci z orzeczeniem o niepełnosprawności, ale także studentki w ciąży, studenci będący rodzicami, znajdujący się w trudnej sytuacji losowej i/lub zdrowotnej, studiujący na więcej niż jednym kierunku studiów poza UŁ, przesuający realizację praktyk na semestr/rok, w którym będą osobami pełnoletnimi, sprawujący opiekę nad bliskimi osobami z niepełnosprawnościami, przebywający na wymianie Erasmus+), korzystanie z zasobów bibliotecznych na preferencyjnych zasadach, dostęp do miejsc parkingowych na terenie Uczelni, korzystanie z dodatkowych urządzeń dostosowanych do indywidualnych potrzeb.

Przy Uczelni działają jednostki, do których zadań należy: wspieranie studentów w różnych aspektach aktywności związanej z Uczelnią, rozwijanie umiejętności i kompetencji społecznych studentów, doradztwo zawodowe i doradztwo w sprawach przedsiębiorczości, konsultacje psychologiczne a także współpraca z samorządem studenckim w celu diagnozowania potrzeb studentów. Wszystkie formy wsparcia są udzielane studentom nieodpłatnie.

Wsparcie psychologiczne jest prowadzone przy pomocy wykwalifikowanej kadry. Uczelniani psychologowie udzielają wsparcia stacjonarnie w budynku Uczelni, w ramach cotygodniowego dyżuru. Studenci mogą z nich skorzystać po wcześniejszym umówieniu się, a także bez umawiania się w przypadku nagłych sytuacji. Inną formą wsparcia psychologicznego są organizowane przez Uczelnię prelekcje i warsztaty: relaksacja w teorii, relaksacja w praktyce, techniki relaksacyjne i antystresowe, warsztaty redukcji stresu z elementami jogi, grupy wsparcia dla osób neuroróżnorodnych, grupy psychoedukacyjne, warsztaty wspierające start na studiach oraz dla osób po przerwie w studiowaniu a także wsparcie w zakresie profilaktyki i terapii uzależnień.

Indywidualny Plan i Program Studiów (dalej: IPS) polega na modyfikacji programu studiów w celu dostosowania go do zainteresowań naukowych i uzdolnień studenta. Według IPS mogą studiować studenci, którzy ukończyli co najmniej pierwszy rok studiów i uzyskali średnią ocen co najmniej 4,2.

Studenci przyjęci na studia w ramach potwierdzenia efektów uczenia się mogą skorzystać z Indywidualnego Planu Studiów (dalej: IPLS). Jest to bliźniaczy system do IPS, z tą różnicą, że dotyczy całego toku studiów.

Zarówno IPS, jak i IPLS mogą określać zamianę niektórych zajęć na inne, uwzględniając jednak wymagania wynikające z programu studiów i przy zachowaniu efektów uczenia się określonych w programie kształcenia - łączna liczba obowiązkowych zaliczeń i egzaminów nie może w takim przypadku być niższa niż przewidziana zwykłym tokiem studiów, rozszerzenie efektów uczenia się określonych w programie studiów, indywidualny harmonogram studiów, to znaczy określenie semestrów, w których obowiązują poszczególne zaliczenia, egzaminy i praktyki zawodowe oraz skrócenie okresu studiów przy zachowaniu efektów uczenia się określonych w programie studiów.

Podczas spotkań organizacyjno-informacyjnych dla nowoprzyjętych studentów, studenci ocenianego kierunku są informowani o oferowanym wsparciu na poziomie Uczelni oraz poznają pełnomocników Rektora, których zadaniem jest pomoc merytoryczna osobom dotkniętym zdarzeniem naruszającym ich bezpieczeństwo.

Studenci mogą konsultować aspekty związane ze swoim procesem uczenia się z nauczycielami akademickimi. W związku z tym odbywają się dyżury w różnym wymiarze czasowym, w formie stacjonarnej w budynku Uczelni lub za pomocą platformy MS Teams.

Proces uczenia się na ocenianym kierunku jest wspierany poprzez poradniki i instrukcje zamieszczone na stronach Uczelni oraz ulotki w budynku WPIA UŁ. Dotyczą one m.in. wzorów podań, informacjach o dostępnych stypendiach i świadczeniach, rejestrowania prac w systemie APD, procesie dyplomowania, możliwości udziału w wymianie międzynarodowej (program Erasmus+), a także informacji o praktykach, stażach czy ofertach pracy dla studentów. Dodatkowo każdy student Uczelni ma możliwość skorzystania z pakietu Microsoft 365 (MS Word, MS Excel, MS Powerpoint, MS OneNote, Outlook oraz OneDrive). Studenci mogą również korzystać z komputerów w miejscach udostępnionych w Uczelni.

Uczelnia zapewnia studentom wsparcie w zakresie krajowej i zagranicznej mobilności. Osoby zainteresowane mogą podjąć naukę w uczelniach partnerskich w ramach programu Erasmus+, a także w ramach programu wyjechać na praktyki zawodowe. Za wsparcie w tym zakresie odpowiadają koordynatorzy: Wydziałowy Koordynator ECTS, Wydziałowy Koordynator ds. Erasmus+, Wydziałowy Koordynator ds. Programu MOST.

Studenci są wspierani w szerokopojętej działalności naukowej na Uczelni. Świadczy o tym m.in. funkcjonowanie wielu kół naukowych: Studenckie Koło Kryminalistów, Studenckie Koło Naukowe Prawa Międzynarodowego, Studenckie Koło Naukowe Prawa Karnego Procesowego, Koło Naukowe Prawa Pracy, Koło Naukowe Historii Prawa, Koło Naukowe Prawa Medycznego, Koło Naukowe Prawa Nowych Technologii, Koło Naukowe Prawa Podatkowego, Studenckie Koło Naukowe Prawa Konstytucyjnego, Koło Naukowe Prawa Karnego, Koło Naukowe Penitencjarne, Studenckie Koło Naukowe Administratywistów, Studenckie Koło Naukowe Polityki Prawa, Studenckie Koło Naukowe Doktryn Polityczno-Prawnych im. Josepha de Maistre'a, Studenckie Koło Naukowe Kontroli Administracji Publicznej, Studenckie Koło Teorii, Filozofii i Socjologii Prawa, Studenckie Koło Naukowe Zawodów Prawniczych, Koło Naukowe Prawa Sportowego, Studenckie Koło Naukowe Prawa Cywilnego i Handlowego, Studenckie Koło Naukowe Prawa Europejskiego. W ciągu ostatnich 4 lat studenci kierunku prawo zrealizowali 26 projektów badawczych. Koła naukowe organizują seminaria, debaty, konferencje krajowe i międzynarodowe, inne projekty publikacyjne oraz prowadzą działalność badawczą. Koła naukowe mogą liczyć na wsparcie merytoryczne opiekunów, władz oraz pracowników naukowych Uczelni w uzyskiwaniu finansowania na swoją działalność. Należy jednak zauważyć, że koła naukowe nie dysponują swoim budżetem, nie uzyskują go od samorządu studenckiego, a w budżecie Wydziału Prawa i Administracji również nie przewiduje się wydzielonego wsparcia finansowego dla ich działalności. Koła naukowe finansowe są z rezerwy Dziekana, niemniej jednak jest to niewystarczające dla tak dużego zapotrzebowania. W tym zakresie zespół oceniający PKA sformułował rekomendację.

Uczelnia przewiduje rozwiązania wsparcia aktywności związanych z rozwojem społecznym, wejściem na rynek pracy oraz wsparciem zawodowym. Na Uczelni funkcjonuje Biuro Karier - studenci są odpowiednio wspierani w zakresie otrzymania informacji o lokalnym rynku pracy i możliwościach podnoszenia kwalifikacji. Dodatkowo Wydział Prawa i Administracji prowadzi współpracę z Forum Partnerów WPiA UŁ. W ramach współpracy organizowane są spotkania informacyjne, nakierowane na zachęcenie studentów do wyboru określonej kariery oraz przedstawienie procedury aplikacji do wybranego zawodu. Są to spotkania z radcami prawnymi, adwokatami, notariuszami, komornikami, Policją, administracją skarbową i przedstawicielami Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury.

Studenci ocenianego kierunku są wspierani w zakresie aktywności sportowej. Przy Uczelni funkcjonuje Akademicki Związek Sportowy UŁ oraz Zespół Pieśni i Tańca Kujon. Aktywność sportowa jest odpowiednio punktowana przy wnioskowaniu o stypendium sektora.

Studenci kierunku prawo są wspierani przez kadrę naukowo-dydaktyczną w prowadzeniu działalności naukowej i publikowaniu jej wyników. Członkowie kół naukowych oraz wszyscy inni zainteresowani studenci, przy wsparciu opiekunów, mają możliwość publikowania wyników swoich badań oraz przygotowania publikacji.

W zakresie pomocy socjalnej studenci ocenianego kierunku mogą korzystać z systemu stypendiów socjalnych i zapomóg, stypendiów specjalnych dla osób z orzeczoną niepełnosprawnością, stypendiów rektora dla najlepszych studentów oraz stypendiów ministra za wybitne osiągnięcia, a także innych stypendiów w ramach własnego funduszu stypendialnego Uczelni.

W sytuacjach konfliktowych wsparciem służy Centrum Wsparcia i Dostępności UŁ, którego pracownicy występują w roli mediatora w sporach, doradzają w zakresie pomocy materialnej dla studentów oraz informują studentów o zakresie ich praw i obowiązków.

Na Uczelni funkcjonuje system skarg i wniosków. Wnioski, postulaty i zastrzeżenia są przekazywane w formie pisemnej lub ustnej. Studenci ocenianego kierunku mogą je przekazywać ścieżką formalną

przez Samorząd Studencki, poprzez starostę lub bezpośrednio do Centrum Wsparcia i Dostępności UŁ. Po każdym semestrze studiów prowadzona jest ankieta ewaluacyjna zbierająca opinie studentów na temat zajęć, w których uczestniczyli. Po zebraniu odpowiedzi studenci są informowani o wynikach ankiet. Ponadto studenci będący przedstawicielami w kolegialnych organach Uczelni mogą współuczestniczyć w podejmowaniu różnych decyzji oraz bezpośrednio składać skargi i wnioski.

Na Uczelni prowadzone są działania informacyjne i edukacyjne dotyczące bezpieczeństwa studentów, przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy, zasad reagowania w przypadku zagrożenia lub naruszenia bezpieczeństwa, dyskryminacji i przemocy wobec studentów, jak również udzielana jest pomoc jej ofiarom. Studenci w sytuacjach stanowiących naruszenie lub zagrożenie bezpieczeństwa mogą zgłosić się do Rektora, Prorektora ds. studenckich, Centrum Wsparcia i Dostępności UŁ, Rzecznika Dyscyplinarnego UŁ, Uczelnianej Komisji Dyscyplinarnej, Zespołu ds. przeciwdziałania dyskryminacji, a także skorzystać ze wspomnianej wcześniej pomocy psychologicznej.

Uczelnia wspiera działania Samorządu Studenckiego. Jednak w aspekcie finansowania wsparcie Uczelni jest niewystarczające i nie pozwala w sposób efektywny funkcjonować przedstawicielom studenckim.

Uczelnia monitoruje system wsparcia oraz motywowania studentów wraz z monitorowaniem oceny kadry wspierającej proces kształcenia. Ocena systemu wsparcia i motywowania studentów dokonywana jest również za pośrednictwem anonimowych ankiet studenckich. Monitoring realizowany jest przez Wydziałową Komisję ds. Oceny Jakości Kształcenia. Na podstawie informacji otrzymywanych od studentów i prowadzących zajęcia, podejmowane są decyzje o wdrożeniu zmian czy nowych rozwiązań w zakresie wsparcia studentów. Wyniki ankiet nie są publikowane na stronach internetowych Uczelni. Podejmowane działania przynoszą wymierne efekty, zatem należy ocenić system monitorowania i doskonalenia systemu wsparcia i motywowania studentów pozytywnie.

Zalecenia dotyczące kryterium 8 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

System opieki i wsparcia jest stały i odnosi się do wszystkich istotnych z perspektywy studenta aspektów. Podejmowane przez Uczelnię działania są wszechstronne oraz zorientowane na studenta. Proces kształcenia jest odpowiednio wspierany poprzez obsługę administracyjną oraz odpowiednie jednostki Uczelni. Uczelnia motywuje i wspiera studentów wybitnych a także prowadzi szerokie działania w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych. Sprawnie działa system skarg, próśb i zażaleń, w którym uczestniczą władze Wydziału oraz samorząd studencki. Wszelkie rodzaje działania są dostosowane do różnych grup studentów, w szczególności do osób z niepełnosprawnościami. Zidentyfikowano jednak obszary wymagające doskonalenia, to znaczy brak wyodrębnionego funduszu przeznaczonego stricte na wsparcie działalności kół naukowych oraz samorządu studenckiego. Uczelnia skutecznie monitoruje i ewoluje systemu wsparcia oferowanego studentom na kierunku prawo.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Rekomendacja

Rekomenduje się wydzielenie autonomicznego budżetu dla organizacji studenckich działających na WPIA UŁ (w tym Wydziałowej Rady Samorządu Studenckiego oraz kół naukowych).

Zalecenia

Brak

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Główna platforma informacyjna Uczelni to strona internetowa, która umożliwia łatwy i powszechny dostęp do informacji o studiach. Dodatkowe treści są udostępniane w mediach społecznościowych. Strona nie zapewnia łatwości zapoznania się z nią, jest nieintuicyjna oraz ciężko na niej znaleźć poszukiwane informacje. Strona internetowa nie jest również dostosowana do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami w zakresie wzrokowym, nie oferując opcji powiększania czcionki i zmiany kontrastu. W tym zakresie zespół oceniający PKA sformułował stosowne rekomendacje.

Strona internetowa nie zawiera ograniczeń związanych z miejscem, czasem, używanym przez odbiorców sprzętem i oprogramowaniem.

W zakładce wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami i szczególnymi potrzebami zainteresowane osoby mogą znaleźć informację na temat działalności biura odpowiedzialnego za pomoc studentom z niepełnosprawnościami, planowanych i przeprowadzanych szkoleń, sprzętu, który może zostać wypożyczony osobom z niepełnosprawnościami, jak i niezbędne do korzystania z rozmaitych uprawnień dokumenty i formularze.

Strona internetowa dostępna jest w języku polskim i angielskim, co umożliwia dostęp do informacji dla potencjalnych zainteresowanych z innych krajów. Dodatkowo dostęp do wewnętrznych aktów normatywnych uczelni (zarządzenia i komunikaty Rektora, uchwały Senatu, a także komunikaty jednostek oraz inne dokumenty) jest realizowany za pomocą Biuletynu Informacji Publicznej (dalej: BIP) oraz Bazy Aktów Własnych Uczelni. Na stronie BIP oraz stronach internetowych Uczelni znajdują się informacje o programie studiów, celach kształcenia i warunkach studiowania. BIP UŁ w menu przedmiotowym zawiera wszystkie wymagane prawem informacje wymagane, między innymi: dane podstawowe w tym dane teleadresowe, strukturę oraz informację o władzach Uczelni, informacje o wynikach ocen programowych PKA, akty prawne (statut, strategia rozwoju, regulaminy, uchwały Senatu, zarządzenia Rektora), informacje dotyczące ochrony danych osobowych, dane dotyczące studiów, zamówień publicznych oraz ogłoszenia.

Ponadto informacje o ocenianym kierunku są dostępne na wyodrębnionej stronie WPIA UŁ. W odpowiednich zakładkach zamieszczono informacje o kadrze dydaktycznej, a w zakładce strefa studencka są sekcje dotyczące rozkładów zajęć, informacji o odwołanych zajęciach i planowanych

spotkaniach, harmonogramów sesji egzaminacyjnej, dostępu do wirtualnej Uczelni i poczty studenckiej informacje dotyczące regulaminów oraz ankiet.

Dla kandydatów na studia przygotowano osobną zakładkę, która umożliwi odnalezienie wszelkich informacji o kierunkach studiów, programach i warunkach realizacji tych programów. Na głównej stronie internetowej Uczelni znajduje się pełna oferta edukacyjna, która zawiera m.in.: listę kierunków dostępnych w ramach studiów pierwszego stopnia, studiów inżynierskich oraz studiów drugiego stopnia (uzupełniających magisterskich), charakterystykę poszczególnych kierunków wraz z sylwetką absolwenta, kryteria przyjęć i etapy rekrutacji (poradnik) oraz wymagane dokumenty. Dla kandydatów na studia przeznaczono zakładkę strefa kandydacka oraz odesłanie do portalu rekrutacyjnego.

Treści zamieszczane na stronach internetowych Uczelni są monitorowane na bieżąco. Za bieżącą aktualizację treści głównej strony internetowej Uczelni oraz profili w mediach społecznościowych odpowiada Centrum Komunikacji Marki, które realizuje te zadania we współpracy z Biurem Prasowym Uczelni, zapewniając spójność przekazu informacyjnego, jego aktualność oraz zgodność z obowiązującymi standardami komunikacji instytucjonalnej. Za publikację oraz aktualizację informacji zamieszczanych w zakładce student odpowiada Centrum Wsparcia i Dostępności UŁ. Nadzór nad prawidłowym funkcjonowaniem systemów informatycznych sprawuje jednostka ogólnouczelniana – Centrum Informatyki. Do jego zadań należy m.in. nadzór nad infrastrukturą techniczną, bezpieczeństwem systemu oraz ciągłością działania serwisu. Informacje są aktualizowane na bieżąco.

Ocena publicznego dostępu do informacji dokonywana jest na bieżąco na podstawie opinii pracowników i studentów. Uczelnia prowadzi także ewaluację efektywności systemu informowania, w tym analizowane są statystyki odwiedzin strony.

Dziekan Wydziału sprawuje nadzór nad aktualnością i kompletnością treści publikowanych na stronie internetowej Wydziału oraz stronach poszczególnych kierunków studiów. Prawo do umieszczania i modyfikowania informacji w zakładkach przypisanych do danego kierunku przysługuje wyłącznie osobom posiadającym pisemne upoważnienia. Pracownicy i studenci (np. samorząd, koła naukowe) Wydziału mogą zgłaszać prośby o publikację treści bezpośrednio do Dziekana.

Zalecenia dotyczące kryterium 9 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Relevantne z perspektywy studentów, kandydatów oraz innych osób zainteresowanych informacje o studiach są powszechnie dostępne. Informacja obejmuje niemal wszystkie wymagane elementy. Strona i odpowiednie podstrony internetowej Uczelni nie są jednak w pełni dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością wzroku. Udostępniane publicznie informacje są aktualne. Funkcjonuje skuteczny system monitorowania dostępu do informacji, w tym z wykorzystaniem ocen studenckich.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Rekomendacje

1. Rekomenduje się poprawę interfejsu strony internetowej Uczelni, aby zapewnić jej większą intuicyjność i prostotę obsługi.
2. Rekomenduje się pełne dostosowanie strony internetowej do wymogów WCAG 2.1, szczególnie do potrzeb osób z niepełnosprawnością wzroku.

Zalecenia

Brak

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Na Wydziale funkcjonuje szereg skoordynowanych rozwiązań, nazwany łącznie Wewnętrznym Systemem Zapewniania Jakości Kształcenia (dalej: WSZJK), normowany zarządzeniem Dziekana z dnia 14 listopada 2011 r. Oceniany kierunek również objęty jest tym systemem. Zarządzenie określa kompetencje szeregu osób oraz zespołów, sprawujących nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad jakością kształcenia i programami studiów. Centralnym elementem wskazanego systemu jest Wydziałowa Komisja ds. Jakości Kształcenia, a jako drugie najważniejsze ciało wskazano Zespół Programowy.

W ramach przyjętej procedury zatwierdzania, zmian oraz wycofywania programów studiów jednostki organizacyjne WPiA UŁ co roku zgłaszać mogą propozycje zmian programowych. Wszystkie proponowane zmiany w programie muszą zostać zaopiniowane przez Wydziałową Radę Samorządu Studentów. Tym samym zapewniony jest udział interesariuszy wewnętrznych, zewnętrzni zaś reprezentowani są w Forum Partnerów i Centrum Wiedzy Eksperckiej. Ewaluacja i doskonalenie jakości kształcenia są prowadzone z uwzględnieniem misji i strategii Wydziału Prawa i Administracji, z udziałem interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych, w tym: nauczycieli akademickich, studentów, absolwentów, pracodawców, przedstawicieli zawodów prawniczych. Za realizację zadań w zakresie zapewniania, monitorowania i doskonalenia jakości kształcenia odpowiada – we współpracy z Prodziekanem ds. studenckich i kształcenia – Biuro Jakości Kształcenia. Konstrukcja WSZJK została oparta na strukturach oraz kompetencjach ciał statutowych, które mają w zakresie swojej właściwości materie związane z zarządzaniem procesem kształcenia. Na system składa się z katalog obowiązków i zadań, których bezpośrednim celem jest zapewnienie, doskonalenie, monitoring i ewaluacja jakości kształcenia. Istotną wartością systemu jest jego cykliczność i powszechność.

W związku z powyższym, dla kierunków studiów organizowanych przez Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego, wykorzystując swoje dobre doświadczenia w tym zakresie, opracowano szczegółowe i precyzyjne procedury Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia. W ich ramach uregulowano monitorowanie skuteczności osiągania efektów uczenia się oraz dyplomowanie, praktyki zawodowe, współpracę z interesariuszami zewnętrznymi i wewnętrznymi, zapewnienie jakości kadry

dydaktycznej, infrastrukturę i zasoby dydaktyczne, wsparcie studentów w procesie uczenia się, publikowanie informacji oraz doskonalenie SZJK.

W Uczelni zostały określone (w odpowiednich uchwałach Senatu i zarządzeniach Rektora UŁ) formalne procedury dotyczące zatwierdzania, zmian oraz wycofania programu studiów składające się na WSZJK na WPiA UŁ. W jego ramach program studiów na kierunku prawo podlega monitorowaniu w zakresie zakładanych efektów uczenia się, metod sprawdzania i oceniania efektów uczenia się osiąganych przez studentów, oferty zajęć do wyboru (analizowane jest zainteresowanie studentów określonymi zagadnieniami i zajęciami w celu zapewnienia zgodności oferty do wyboru z oczekiwaniami studentów). Regularnie przeprowadzany jest okresowy przegląd programu studiów i na jego podstawie proponowane są działania doskonalące. W okresowych przeglądach programowych uczestniczą opiniodawczo interesariusze wewnętrzni i zewnętrzni. Uwzględnia się także monitoring efektywności absolwentów na rynku pracy, badania naukowe kadry, zewnętrzne rekomendacje (od interesariuszy zewnętrznych), a także standardów rankingowych (kluczowych, najbardziej prestiżowych rankingów krajowych, w których oceniany kierunek lokuje się na najwyższych pozycjach).

Systematyczna ocena programu studiów na kierunku prawo jest trafnie oparta m.in. o zestawienia wyników zaliczeń i egzaminów, prac etapowych i dyplomowych. Poza tym podstawą tej oceny są też: informacje zwrotne od studentów, nauczycieli akademickich i pracodawców, informacje odnośnie do ścieżek kariery absolwentów, dane publiczne odnośnie do rynku pracy, a także dane uzyskane z analizy ankiet studenckich (w ostatnim semestrze studiów studenci oceniają w jakim stopniu program studiów przyczynił się do osiągnięcia przez nich efektów uczenia się) i arkuszy hospitacji zajęć. Wnioski z oceny są wykorzystywane do ustawicznego doskonalenia programu studiów na kierunku prawo (w razie konieczności proponuje się działania korygujące, które są wdrażane w kolejnym roku akademickim). Znajomość języków obcych jest weryfikowana za pomocą wewnętrznych egzaminów językowych i przeprowadzanych przez zewnętrzne jednostki certyfikujące. Doskonalenie programów studiów odbywa się w oparciu o wyniki i zalecenia zewnętrznych ocen jakości kształcenia w postaci raportów Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

Zespół oceniający PKA z uznaniem przyjął informację, że dzięki prawidłowemu funkcjonowaniu WSZJK udało się doprowadzić do usunięcia rozbieżności w sferze weryfikacji prac dyplomowych i wyników egzaminów w praktyce formułowania ocen i recenzji prac magisterskich pod względem ich treści i objętości. Działania te pozwoliły na zapewnienia tej samej jakości informacji wszystkim osobom studiującym.

Narzędziem wspomagającym monitorowanie programu studiów są hospitacje zajęć. Podczas hospitacji ocenie podlega m.in. zgodność treści zajęć z programem, realizacja założonych efektów uczenia się na zajęciach oraz dobór i wykorzystanie środków dydaktycznych. Należy jednak zwrócić uwagę, że nie wszyscy pracownicy prowadzący zajęcia dydaktyczne podlegają hospitacjom. Wyniki przeprowadzonych ocen należy wykorzystywać dla poprawy jakości kształcenia poprzez ich analizę z ocenianym pracownikami. W tym zakresie sformułowano stosowną rekomendację.

Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

Nie dotyczy

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Na Uczelni funkcjonuje wyznaczony zespół osób sprawujących nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad kierunkiem prawo. W ramach WSZJK określono w sposób przejrzysty kompetencje i zakres odpowiedzialności w zakresie ewaluacji i doskonalenia jakości kształcenia na ocenianym kierunku. Zatwierdzanie programu studiów i jego zmiany dokonywane są w oparciu o oficjalnie przyjęte procedury formalne. Przeprowadzana jest też systematyczna ocena programu studiów oparta o analizę danych i informacji, których zakres i źródła powstawania są adekwatne do celów i zakresu oceny (informacje zwrotne od studentów dotyczące satysfakcji z programu studiów, warunków studiowania oraz wsparcia w procesie uczenia się, informacje zwrotne od nauczycieli akademickich i pracodawców, informacje dotyczące ścieżek kariery absolwentów, standardy jakości kształcenia międzynarodowych organizacji akredytujących). W systematycznej ocenie programu studiów udział biorą interesariusze wewnętrzni oraz zewnętrzni. Przyjęcie na studia odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte warunki i kryteria kwalifikacji kandydatów. Jakość kształcenia na kierunku prawo jest poddawana cyklicznej ocenie i weryfikacji zewnętrznej. Wnioski z systematycznej oceny programu studiów oraz wyniki zewnętrznej oceny i weryfikacji jakości kształcenia na kierunku prawo wykorzystywane są w przebudowie i ulepszaniu programu studiów oraz doskonaleniu jakości kształcenia. Wszyscy pracownicy prowadzący zajęcia dydaktyczne powinni podlegać regularnym hospitacjom. Wyniki przeprowadzonych ocen należy wykorzystywać dla poprawy jakości kształcenia poprzez ich analizę z ocenianymi pracownikami.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Rekomendacja

Rekomenduje się wypracowanie procedury monitoringu implementacji spersonalizowanych rekomendacji uzyskiwanych w toku hospitacji zajęć.

Zalecenia

Brak